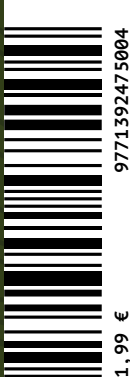

TRIMITAS

ŠAULIAMS – NAUJI
GINKLAI IR EKIPUOTĖ

9771392475004

1,99 €

BE JOKIŲ IŠVEDŽIOJIMŲ
AIŠKU, KAD ČIA GALI
BŪTI REKLAMA ITIN
TIKSLINEI AUDITORIJAI.

+370 615 27 315
redakcija@sauliusajunga.lt

2024 M. NR. 7 (1387)
TIRAŽAS 1000 EGZ.

© „TRIMITAS“, 2024
LEIDINIO INDEKSAS 5291.
ISSN 1392-4753

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

ŠIAME NUMERYJE:

2 LŠS KRONIKA

ŽYGIS / AURELIJUS VERYGA

10 Sparnuotųjų husarų žygis tapo tradicija

ŠAUDYMO VARŽYBOS / VALDAS KILPYS

12 Varžybų „Greitasis šaulys“ eigą koregavo didžiulė liūtis

DRONAI / ANDRIUS GUZAITIS

14 Bepiločių sistemų pajėgos

IŠMOKTOS PAMOKOS / GABRIELIUS E. KLIMENKA, EDUARDAS KLIMENKA

16 Tai, ko nežinojai apie sauso maisto davinį

IŠSISEK IR PASIKABINK

18 LŠS rinktinės ir kontaktai

UKRAINA / VALDAS KILPYS

20 „Ukrainos karas. Jei atskris, tai nepadės...“ 2 dalis

ISTORINĖ TRADICIJA / STASYS IGNATAVIČIUS

22 „Žalgiris 2024“

LŠS – 105

24 Šauliams – 105-eri

PSICHOLOGIJA / SIGUTĖ LIMONTAITĖ

26 Karo psichologija

SAJA / GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ

30 Tautinio identiteto paieškos ir globalizacijos poveikis XXI amžiuje

ĮDOMIOJI ISTORIJA / VALDAS KILPYS

34 Nimfa, kuri mato per sienas, arba Mąstykite, ką tempiatės į lovą

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

Kasdienės naujienas
apie Lietuvos šaulių
sąjungą skaitykite
oficialiame tinklalapyje
www.sauliusajunga.lt

 Lietuvos šaulių sąjunga

VYR. REDAKTORIUS Vytaras Radzevičius
KALBOS REDAKTORĖ Sandra Balžekaitė
KORESPONDENTAS Valdas Kilpys
DIZAINAS Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

VIRŠELIO NUOTRAUKA: Vidmantas Činauskas
LŠS 105 metų šventės rikiuotė Laisvės alėjoje Kaune.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negražinami ir nerecenzuojami.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

Žilvinas Neliubšys / CV narys
Aurimas Navikas / CV narys
Augustas Žukauskas / CV narys
Aušra Garnienė / LŠS komunikacijos skyriaus vedėja
Gabrielius E. Klimenka / šaulys
Gertrūda Šitkauskaitė / neformaliojo švietimo mokytoja
Ireną Šalaviejienė / išėivijos šaulė

Autorių dėmesiui – medžiagų kitam numeriui
laukiame iki einamojo mėnesio 10 dienos imtinai!

SPAUSDINO UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvej.

LEIDĖJAS: Lietuvos šaulių sąjunga
[FACEBOOK.COM/SAULIUSAJUNGA.LT](https://facebook.com/sauliusajunga.lt)

ADRESAS: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
EL. P. redakcija@sauliusajunga.lt

ŠAULIAMS NUPIRKTA IR PERDUOTA 1,5 TŪKST. ŠTURMO KARABINŲ IR 2,4 TŪKST. EKIPUOTĖS KOMPLEKTŲ

1

Lietuvos šaulių sąjungos rinktinėms jau perduota 1 500 vienetų šturmo karabinų „G-36“. Taip pat šaulius pasiekė bene 2,4 tūkst. ekipuotės komplektų – kuprinės, liemenės, diržai, dėklai, taip pat šarvinės liemenės, balistiniai šalmai, miegmaišiai, palapinės, kita pratyboms reikalinga įranga.

„Šauliams trūksta pagrindinių priemonių, kad galėtų dalyvauti pratybose ir vykdyti jiems patikėtas užduotis. Nupirkti ginklai pakeis dabartinius, nebeatitinkančius nūdienos reikalavimų. Tai yra gera pradžia, kuri įkvepia ir toliau ginkluotis“, – sako Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis.

Lietuvos šaulių sąjunga galėjo įsigyti ginklų padidinus finansavimą organizacijai – pernai šauliškomis veikloms skirta 13,6 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų.

„Džiugu, kad Lietuvos šaulių sąjunga pagaliau sulaukė naujos ginkluotės ir šaulystei reikalingos ekipuotės. Nors finansavimas organizacijai buvo padidintas kelis kartus, manau, būtent dabar šauliai tai pajus asmeniškai. Toliau sieksime, kad šauliai būtų tinkamai aprūpinti. Tai mūsų pareiga – įgalinti šaulių turimą potencialą veikti“, – sako krašto apsaugos ministras Laurynas Kasčiūnas.

Liepos viduryje 10 Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių pasiekė bene 2,4 tūkst. ekipuotės komplektų, kuriuos įsigijo Šaulių sąjunga: balistiniai šalmai, šarvinės liemenės, kuprinės, miegmaišiai, palapinės ir kita šaulių pratyboms reikalinga įranga.

+ „Jeigu žinai, kur esi valstybės gynybos plane, turi priemonių ir įgūdžių – atsiranda pasitikėjimas. Pasitikėjimas savo jėgomis, pasitikėjimas vadovybe ir valstybe“, – yra sakęs Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis.

Bendra šio etapo šaulių aprūpinimui skirta suma siekia beveik 5 mln. eurų. x

ŠAULIU GALI TAPTI KIEKVIENAS

Šauliais tapo Guinnesso rekordininkė Ajana Lolat-Pažarauskienė ir paralimpinis čempionas Justas Pažarauskas – švęsdami Valstybės dieną jiedu su kitais broliais ir sesėmis davė šaulio priesaiką.

Apie galimybę tapti šaule Ajana sužinojo savo Svajonių žygio metu, kai nepaisant cerebrinio paralyžiaus įveikė 333 kilometrus. Kelionėje ją lydėjo šauliai savanoriai.

„Vaikštai su ramentais, koks iš manęs šaulys ar karys? Bet pasikalbėjome, kad yra įvairiausių darbų saugant savo šalį, žmonių švietimas – taip pat ne išimtis. Todėl, jei tik norime, tiek man, tiek mano vyrui, nors jis ir neregys, tikrai atsirastų vieta, – pasakoja Ajana. – Tai buvo pirmas kartas, kai kažkieno galvoje apie negalią buvo net mažiau stereotipų nei mano. Esu labai dėkinga Šaulių sąjungai.“ x

PASIRAŠYTA BENDRADARBIAVIMO SUTARTIS SU KARALIAUS MINDAUGO PROFESINIO MOKYMO CENTRU

„TRIMITO“ INFORMACIJA

Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis ir Karaliaus Mindaugo PMC (profesinio mokymo centras) direktorė Nora Pileičikienė sutarė vykdyti socialinę partnerystę siekdami abipusiai naudingų tikslų – organizuoti ir įgyvendinti bendrus mokymus, projektus, mokinių praktikas ir renginius. x

IŠ ESTIJOS JAUNIEJI ŠAULIAI GRĮŽO SU MEDALIAIS

Jaunieji šauliai puikiai pasirodė Baltijos karių sporto varžybose Estijoje.

Lietuvos šaulių sąjungai atstovavo komanda, sudaryta iš Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės jaunųjų šaulių, kurie varžėsi kliūčių ruože, mini futbolo, diskgolfo ir orientavimosi-šaudymo rungtyse. Į Lietuvą jaunieji šauliai grįžo su 3 aukso, 1 sidabro ir 5 bronzos medaliais.

Kliūčių ruožo jaunesniųjų merginų kategorijoje 1 vietą užėmė jaunoji šaulė **Gustė Liutkutė**.

Kliūčių ruožo jaunesniųjų vaikinų kategorijoje 3 vietą užėmė jaunasis šaulys **Rojus Mažeikis**.

Mini futbolo žaidime tiek merginų, tiek vaikinų komandos iškovojo 3 vietą!

Diskgolfo rungtyje jaunesniųjų merginų kategorijoje 1 vietą užėmė jaunoji šaulė **Gustė Liutkutė**.

Diskgolfo rungtyje jaunesniųjų vaikinų kategorijoje 2 vietą užėmė jaunasis šaulys **Rojus Mažeikis**, 3 vietą – jaunasis šaulys **Arvydas Gražys**.

DISKGO LFO RUNGTYJE VYRESNIŲJŲ MERGINŲ KATEGORIJOJE 1 vietą užėmė jaunoji šaulė **Greta Valentaitė**, o 3 vietą – jaunoji šaulė **Emilija Pacevičiūtė**. x

PIRMOJI PONIA SVEČIUOSE PAS ŠAULIUS

Ponia Diana Nausėdienė lankėsi Lietuvos šaulių sąjungos Generolo Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės jaunųjų šaulių ir moksleivių stovykloje.

„Malonu lankytis stovykloje, kuri ne tik užtikrina jaunimo užimtumą, bet ir kartu su visa Lietuvos šaulių sąjunga prisideda prie pasitikinčių savimi, kūrybingų, drąsių ir motyvuotų Lietuvos piliečių ugdymo. Kuo daugiau tokių piliečių turėsime, tuo stipresnė ir saugesnė bus Lietuva. Linkiu jaunesiems šauliams ir moksleiviams augti ryžto ir pergales dvasia, būti tikrais savo šalies patriotais. Žinokite, kad esate tie, kuriais valstybė didžiuojasi“, – sakė D. Nausėdienė.

Pirmoji ponia bendravo su šauliais, moksleiviais, stovyklos instruktoriais ir vadovais, domėjosi stovyklos dalyvių dienotvarke, įgūdžių lavinimu, pasirengimu ekstremalioms situacijoms, gebėjimu tinkamai į jas reaguoti, prireikus pagelbėti mažiau pasirengusiems. x

PER 20 METŲ BENDRADARBIAVIMO SU JUNGTINĖS KARALYSTĖS ARMIJOS KADETAIS

Jaunieji šauliai lankėsi Lietuvos Respublikos ambasadoje Londone, kur susitiko su ambasados laikinąja reikalų patikėtine Lina Zigmantaite ir gynybos atašė plk. Raimundu Germanu.

Šie jaunuoliai, atstovaujantys 10-čiai Šaulių sąjungos rinktinių, dalyvavo tarptautinėje sukarintoje stovykloje Jungtinėje Karalystėje, kuri vyko liepos 1–19 dienomis.

Dešimt jaunųjų šaulių buvo atrinkti kaip geriausiai parodę savo gebėjimus šiais metais vykusiose IV [aukščiausios] jaunųjų šaulių rengimo pakopos stovyklose.

Lietuvos šaulių sąjunga bendradarbiauja su Jungtinės Karalystės armijos kadetais jau daugiau kaip 20 metų. x

ŠAULIAI LAIMĖJO OLIMPINĘ RUNGĮ!

Krašto apsaugos savanorių pajėgos žaidynėse Lietuvos šaulių sąjungos virvės traukimo komanda užėmė I vietą, o svarsčių kėlimo komanda – III vietą.

Beje, atkurtose olimpinėse žaidynėse 1896 metais virvės traukimas buvo olimpinė rungtis! Savanorių žaidynėse dalyvavo iš visos Lietuvos susirinkę kariai savanoriai, Šaulių sąjungos šauliai ir svečiai iš Latvijos „Zemessardze“ bei Lenkijos 1-osios Teritorinės gynybos pajėgų brigados.

Žaidynių dalyviai varžėsi Svorsčių kilnojimo estafetės, Savanorių moterų karinės penkiakovės, Funkcinio sporto, Savanorių galiūnų, Virvės traukimo, Granatų svaidymo, šaudymo rungtyse ir Krepšinio varžybose 3 x 3. Šiais metais žaidynių dalyviams suorganizuotos ir dvi nekonkursinės rungtys – badmintonas ir vandens rungtis. Savanorių žaidynės yra viena seniausių ir unikaliausių KASP tradicijų. Pirmą kartą žaidynės organizuotos 1991 metų liepos 6–7 dieną Vilniuje ir kasmet vyksta vis kitoje Lietuvos vietoje. x

ATMINTIS

Lietuvoje dislokuoto NATO priešakinį pajėgų bataliono kariai iš Vokietijos kartu su Lietuvos šaulių sąjungos šauliais bei jauniaisiais šauliais tvarkė Aukštųjų Šančių karių kapines. Čia palaidoti tiek lietuvių, tiek vokiečių kariai.

Vokietijos karių iniciatyva taip pat bus tvarkomos karių kapinės Semeliškėse ir Kurkliškėse (Elektrėnų r.). x

VIZITAI Į REGIONUS

Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis ir vado pavaduotojas plk. ltn. Gediminas Latvys susitinka su regioninių savivaldybių merais. Šių vizitų tikslas – paskatinti šaulišką veiklą regionuose, siekiant, kad kiekvienoje savivaldybėje veiktų suaugusių šaulių vienetai ir jaunųjų šaulių būreliai.

Lankytasi Švenčionyse, Švenčionėliuose ir Pabradėje. Ignalinoje aptarta naujai susikūrusios kuopos, kurios vadas yra Ignalinos vicemeras Imantas Umbražiūnas, veikla ir planai. Vėliau aplankyta Utena ir Molėtai. x

RENGIAMI PĖSTININKŲ SKYRIŲ VADAI

Lietuvos šaulių sąjungos Mokymų ir nekinetinių operacijų centro rengiamą intensyvių pėstininkų skyriaus vado kursą baigė 25 šauliai iš įvairių Lietuvos šaulių rinktinių. „Lietuvos šaulių sąjunga toliau stiprėja – rengiame skyrių vadus, kurie yra neatsiejama vadovavimo ir valdymo grandis vykdant užduotis. Iki metų pabaigos ketiname suorganizuoti dar ne vieną Skyriaus vado kursą“, – sako Lietuvos šaulių sąjungos Mokymų ir nekinetinių operacijų centro viršininkas Andrius Kvedaravičius. x

„SNIPER FEST“

15 Lietuvos šaulių sąjungos komandų iš visų rinktinių 3 dienas varžėsi „Open Division“ divizione. Pirmoji vieta atiteko komandai iš Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės, 2 vieta – jungtinei Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės ir Vilniaus rinktinės komandai, 3-ioji – Lietuvos šaulių sąjungos Suvalkijos šaulių 4-ajai rinktinei, o 4 vieta – Vilniaus apskrities komandai. x

Šauliai užėmė aukščiausias vietas prestižinėse „Sniper Fest“ šaudymo varžybose, kuriose dalyvavo 86 komandos (172 šauliai) iš 14 NATO šalių.

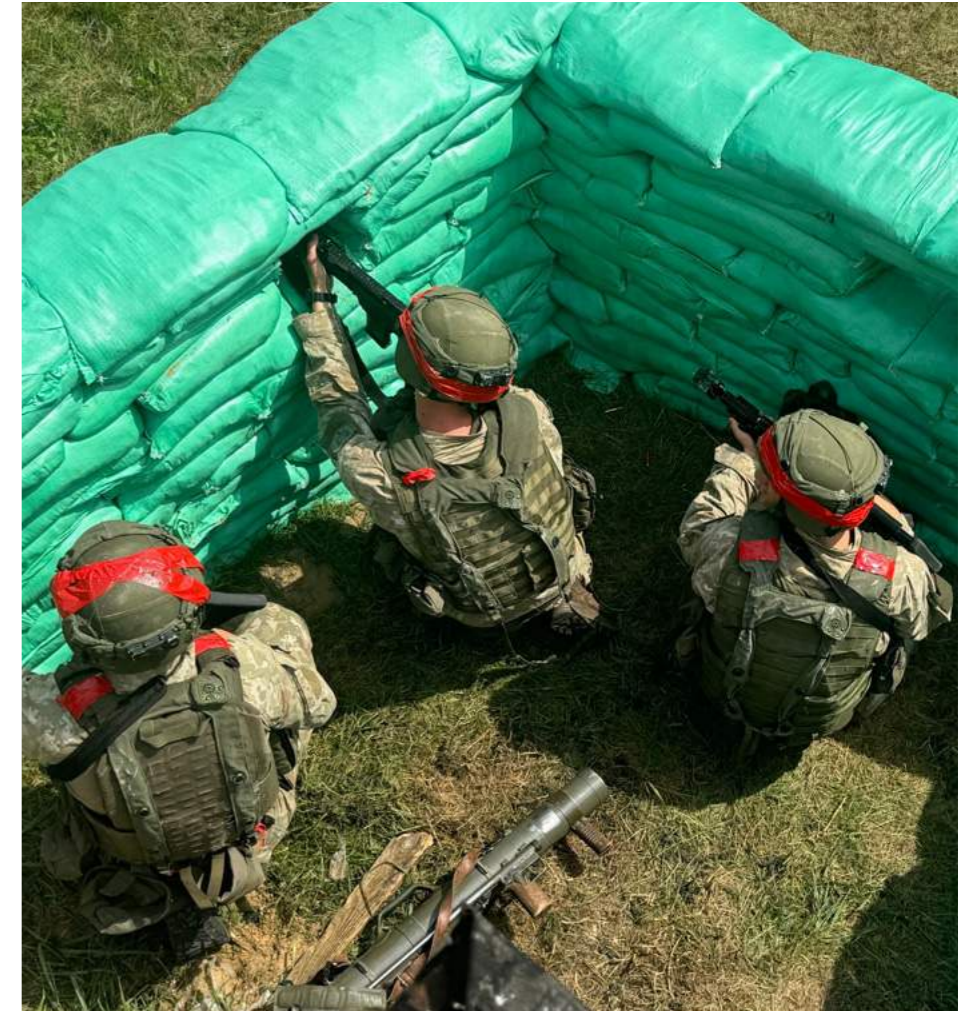
VANAGŲ MEDŽIOKLĖ

Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Gintaro Žagunio 1014-asis šaulių kuopos būrys, sustiprinto 1021-ojo atskirojo inžinerijos būrio komanda dalyvavo Lietuvos kariuomenės pratybose „Vanagų medžioklė“.

Šauliai pastiprino LK Aukštaitijos brigados žvalgy kuopos būrius. Pratybose dalyvavo Aukštaitijos brigados motorizuotų pėstininkų ir LDK Gedimino štabo bataliono lengvųjų pėstininkų kuopos.

Pratybose šauliai vykdė žvalgybos, trikdymo, puolimo (pasalos, reidai) užduotis, naudojo Sąjungos ir nuosavus žvalgybos dronus, naktinio matymo ir termovizinę stebėjimo įrangą.

Lietuvos kariuomenės žvalgybos kuopos vado vertinimu, šauliai yra puikiai pasirengę, išsiskiria aukšta motyvacija, o savo turimomis papildomomis priemonėmis (dronai, inžinerija, transportas ir pan.) gali gerokai praplėsti bet kurio kariuomenės vieneto galimybes. x

ŠAULIŲ SĄJUNGA IR POLICIJOS DEPARTAMENTAS PASIRAŠĖ BENDRADARBIAVIMO SUTARTĮ

Ilgametę partnerystę tarp organizacijų Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis ir policijos generalinis komisaras Renatas Požėla savo parašais sutvirtino liepos 3 dieną, pasirašydami bendradarbiavimo sutartį.

„Policija – tai mūsų ilgamečiai partneriai, kuriems talkiname kasdienybėje: ar tai būtų viešosios tvarkos užtikrinimas, ar pagalba Valstybėje ištikus krizėms. Ir su šia organizacija lengva dirbti, nes jau yra nusistovėję „modus operandi“, aiškus užduočių spektras, – sakė Šaulių sąjungos vadas. – Šiandien sutarėme aktyvinti ir bendradarbiavimą kibernetinio saugumo bei naujų technologijų taikymo srityse.“

Lietuvos šaulių sąjunga ir Policijos departamentas susitarė bendradarbiauti viešosios tvarkos, eismo ir visuomenės saugumo užtikrinimo, nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos, krizių valdymo ir civilinės saugos, mokslo, technikos ir mokymo bei kitose srityse.

„Turbūt nėra srities mūsų Valstybėje, kur nesutiktume itin motyvuotų ir organizuotų šaulių, tad labai vertiname jūsų pagalbą talkinant policijos pareigūnams įvairiose situacijose. Mus ypač domina šaulių pasiekimai kibernetinio saugumo, bepiločių orlaivių ir naujų technologijų pritaikymo srityse – daug inovacijų planuojame pritaikyti savo darbe, todėl bendras darbas čia itin aktualus“, – sakė policijos generalinis komisaras.

Šauliai dažnai matomi masiniuose renginiuose, talkino įvairioms valstybės institucijoms siekiant suvaldyti COVID-19 pandemiją, neteisėtą pabėgėlių iš Baltarusijos krizę, itin daug prisidėjo Vilniuje vykstant NATO viršūnių susitikimui: ne tik užtikrino viešąją tvarką, patruliuo pasienyje, bet ir pastiprino medikų gretas, dirbo kibernetinio saugumo srityje.

Šauliai dažnai pasitelkiami ir ieškant dingusių žmonių. Vienas iš pastarųjų, rezonansinių, atvejų – sėkminga operacija pasibaigęs mažametės pagrobimas Kaune: šauliai ne tik kelias paras ieškojo mergaitės, bet ir dirbo operacijų centre, kėlė dronus.x

+ Vienas iš pastarųjų, rezonansinių, atvejų – sėkminga operacija pasibaigęs mažametės pagrobimas Kaune: šauliai ne tik kelias paras ieškojo mergaitės, bet ir dirbo operacijų centre, kėlė dronus.

PASIRAŠYTA SUTARTIS SU PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS IR GELBĖJIMO DEPARTAMENTU

Lietuvos šaulių sąjunga ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Ugniagesių gelbėtojų mokykla sudarė bendradarbiavimo susitarimą, kurį liepos 3 dieną pasirašė Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius vidaus tarnybos generolas Saulius Greičius, Ugniagesių gelbėtojų mokyklos viršininko pavaduotojas, atliekantis viršininko funkcijas, vidaus tarnybos pulkininkas leitenantas Vaidotas Dievulis.

„Ugniagesiai gelbėtojai saugo ir gelbėja mūsų turtą ir gyvybes, todėl matau labai didelę prasmę, kad šauliai bendradarbiautų su ugniagesiais gelbėtojais, padėtų jiems, mokytųsi ir dalytųsi savo patirtimi. Šauliams aktualu ne tik patiems tobulinti priešgaisrinės ir civilinės saugos žinias, didinti savisaugos kultūrą, bet ir kartu su ugniagesiais gelbėtojais šviesti visuomenę apie pasirengimą įvairioms ekstremalioms situacijoms. Džiaugiuosi, kad atnaujiname prieš daug metų užsimezgsųj

bendradarbiavimą atsižvelgiant į besikeičiančias šių dienų aktualijas“, – pabrėžė Lietuvos šaulių sąjungos vadas.

Susitarime numatyta bendradarbiauti stiprinant gyventojų pasirengimą priešgaisrinės ir civilinės saugos srityje, užtikrinant viešąjį saugumą hibridinių grėsmių akivaizdoje ir įgyvendinant kitas veiklas krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos bei pasirengimo srityse.

„Džiaugiuosi, kad bendradarbiavimas su Lietuvos šaulių sąjunga trunka jau ne vienus metus. Mes visada jaučiame ir žinome, kad jūs esate šalia ir, jeigu kas nutiktų, sulauksime pagalbos, – sako Departamento direktorius S. Greičius. – Šis bendradarbiavimo susitarimas atnaujinamas atsižvelgiant į besikeičiančią geopolitinę situaciją ir naujas grėsmes. Džiugu, kad šiuo neramiu laikotarpiu jis padės stiprinti bendradarbiavimą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos bei pasirengimo, švietimo ir mokymo srityse.“

Šaulių sąjunga pagal kompetenciją Departamentui ir Ugniagesių gelbėtojų mokyklai teiks pagalbą vykdant gyventojų švietimą ir prevenciją civilinės ir priešgaisrinės saugos srityse, dalyvaus rengiamuose kursuose, pratybose, o įvykus krizėms, grėsmėms ar ekstremaliosioms situacijoms pagal kompetenciją prisidės prie jų likvidavimo, gyventojų evakuacijos, dingusiųjų paieškos ir gelbėjimo, humanitarinės pagalbos teikimo.

Šaulių sąjunga padės Ugniagesių gelbėtojų mokyklai parengti civilinės saugos mokymo programas, prisidės prie teorinių ir praktinių mokymų vedimo karinėmis, civilinės saugos, hibridinių grėsmių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos bei pasirengimo temomis.

Bendradarbiavimo susitarime taip pat numatyta Lietuvos šaulių sąjungos pajėgų pasitelkimo tvarka. x

SPARNUOTŪJŲ HUSARŲ ŽYGIS TAPO TRADICIJA

Tekstas:
AURELIJUS VERYGA

Nuotraukos:
KĘSTUTIS ŠČEVINSKAS

Šio žygio motošauliai laukia ir ruošiasi visus metus, o tos trys žygio dienos prabėga kaip kelios valandos. Kalbu jau apie trečiąjį LŠS Vytauto Didžiojo 2-osios Kauno šaulių rinktinės motošaulių (sparnuotųjų husarų) žygį per Lietuvą.

1

1. Kauno šaulių rinktinės motošauliai (sparnuotieji husarai) žygiui per Lietuvą pasirengę!
2. Žygio susitikimai.
3. Pirmosios pagalbos mokymai.
- 4.-5. Husarai ant žirgų.

2

2

Prieš trejus metus užgimusi idėja suvienyti motociklus vairuojančius šaulius ir šiam pomėgiui įkvėpti šauliškos dvasios pasiteisino su kaupu. Motošaulių būrys rinktinėje buvo suburtas siekiant prisiminti ir puoselėti vieną efektyviausių Abiejų Tautų Respublikos kariuomenės darinių – sparnuotuosius husarus. Tiesa, šiais laikais husariškuosius žirgus pakeitė motociklai, o tuometę vėliava vadintą formuotę vadiname būriu.

Jau tradicija tapo žygio šūkiu pasirinkti vieną iš dešimties įsakymų šauliui. Praėjusiais metais motošauliai keliavo per Lietuvą primindami įsakymą švieskis ir šviesk, o šiomet, atsižvelgiant į išliekančias sudėtingas geopolitines aktualijas, buvo pasirinktas šūkis – būk budrus. Šį kartą maršrutas driekėsi palei Baltarusijos sieną. Lankėme miestus ir miestelius, nešdami žinią apie Lietuvos šaulių sąjungą.

Visi privalome išlikti budrūs šiandienėje geopolitinėje aplinkoje. Privalome būti pilietiškai ir pasirengę reaguoti į bent kokią grėsmę. Lietuvos šaulių sąjungą yra puiki vieta viso to išmokti. Tikimės, kad pavyko apie tai papasakoti bendruomenėms, kuriose lankėmės. Buvome tikrai šiltai priimti.

Šis žygis tapo dar viena platforma stiprinti ryšiams su giminingomis organizacijomis. Mus kaip visada lydėjo ir saugumu kelyje rūpinosi Lietuvos kelių policijos pareigūnai, kurie negailėjo gerų žodžių sparnuotiesiems husarams už puikią šaulišką dvasią, drausmę ir atsidavimą. Visi grįžome sveiki ir be įvykių.

Šie metai tapo išskirtiniai tuo, kad išsiplėtė žygio dalyvių sudėtis ir prie žygio prisijungė Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai. Tokiuose žygiuose mes vis geriau vienas kitą pažįstame ir kartu esame didelė bendruomenė bei jėga.

Žygį pradėję Kaune mišiomis Įgulos bažnyčioje ir gavę palaiminimą bei pašventinę vėliavos rotmistro kardą

3

husarai išvyko į Merkinę, kur padėjo gėlių prie A. Ramanauskui-Vanagai skirto paminklo, bendravo su Merkinės šauliais ir ragavo nė vieno abejingo nepalikusios „Merkinės fabriko“ gastronomijos cecho „Pasaulio puodai“ šefo V. Radzevičiaus husariškos sriubos. Vėliau kelias driekėsi į Šalčininkus, kur atviroje jaunimo erdvėje šauliai bendravo su jaunimu, pristatė šaulišką veiklą, mokė pirmosios pagalbos.

Antrąją žygio dieną motošauliai aplankė Šalčininkų 1011-osios šaulių kuopos stovyklą, aplankė Medininkų pilį, Medininkų žudynių memorialą-paminklą bei ten veikiančią Medininkų pasieniečių muziejų, vėliau vyko į Pabradės poligoną, kur bendravo su kariais ir susipažino su poligono plėtra, apžiūrėjo karinę techniką, o šventinę Valstybės dieną užbaigė Švenčionyse, kur miesto centre bendruomenei pristatė Šaulių sąjungą ir kartu su visa Lietuva 21 val. giedojo „Tautišką giesmę“.

Trečiąją žygio dieną motošauliai aplankė Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-osios rinktinės stovyklą, kur bendravo su stovyklautojais, pristatė motošaulių idėją, mokė pirmosios pagalbos ir jau tradiciškai organizavo gražiausio „žirgo“ rinkimus. Žygį užbaigė viešnagė Skemonyse veikiančioje karčiamoje „Šaulių namai“, kurios šeimininkas ne tik aprodė greta veikiančią muziejų, bet ir papasakojo įdomią šios vietovės istoriją, susijusią su tarpukariu čia aktyviai veikusiais šauliais.

Kiekvienas žygis motošauliams yra patirtis ir galimybė geriau pažinti savo šalį, pristatyti Lietuvos šaulių sąjungą Lietuvos gyventojams, skleisti šaulišką idėją ir kviešti prisijungti prie organizacijos.

Manau, kad ir šiomet tai puikiai pavyko padaryti. Kasmet augantis norinčiųjų važiuoti skaičius, rėmėjų parama ir šypsena bei susidomėjimas tuo, kur vyksta sparnuotieji husarai, rodo, kad toks žygis pasiteisino, o tradicija bus išlaikoma ir tęsiama. x

4

**Iki susitikimo
kitais metais.
Tėvynės labui!**

5

VARŽYBŲ „GREITASIS ŠAULYS“ EIGĄ KOREGAVO DIDŽIULĖ LIŪTIS

1

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

Liepos viduryje Trakų rajone įsikūrusioje šaudykloje vyko kasmetės šaudymo pistoletu varžybos „Greitasis šaulys“. Šniokštė liūtys, telkšojo balos, bet nugalėtojus nustatyti pavyko. „Trimito“ žurnalistas nusprendė pats dalyvauti varžybose ir išsiaiškinti, kas ten vyksta.

3

LIŪTIS IR KITI VEIKĖJAI

Pasukus Prienų link tapo aišku, kad mūsų ekipažo laukia didžiulė liūtis. Dangus tapo beveik juodas ir pirmieji lašai nieko gero nežadėjo. Prasivėrusi padangė išpylė nesuskaičiuojamą galybę vandens, tekdamo stoti pakelėje ir laukti, nes kelio tiesiog nebuvo matyti – visur telkšojo didžiulės balos, o gal ir ežerai.

Juokaudami kalbėjome, kad varžybų organizatoriams turbūt džiugesio nedaug. Atvykus į šaudyklą tapo aišku, kad varžybos sutartu laiku neprasidės. O gal ir visai nebus, nes lietus pylė it iš kibiro. Šaudymo sektoriai tapo panašūs į tvenkinukus ir, kaip sakė šmaikštus šaulys, gal buvo verta pabandyti įkurti naują šaudymo porūšį – iš kanojų arba baidarių.

Juokas juokais, tačiau teisėjai rinkosi į pasitarimą ir dėl apsemtų šaudyklų buvo nuspręsta mažinti pratimų skaičių. Iš aštuonių liko penki.

GRIEŽTI DĖDĖS TEISĖJAI

Apie vienuoliktą valandą pasirodė saulė ir diena tapo tokia, prie kokių esame

pripratę: tvanki, karšta ir reikalaujanti daug vandens. Kojos jautė sudrėkusius batus, nugarą – sušlapusią uniformą, o „makaulė“ – saulės šutrą. Puiki pradžia pradėti šaudymo pratimus.

Šaudymai vyko pagal nusistovėjusias praktinio šaudymo asociacijų taisykles, teisėjavo griežti žmonės. Vienas jų – rūstusis Andrejus Šildiajevas – išsiriavusiems šauliams dėbtelėjo aiškiai: „Præjusių varžybų metu sulaukėme pastabų dėl atlaidaus teisėjų požiūrio į nustatytą taisyklių laikymąsi, saugą. Šios varžybos kitokios, būsime griežti.“

Ir iš tiesų varžybų dalyviai buvo suskirstyti į vadinamuosius divizionus po keliolika šaulių. Jau vykstant šaudymams vis girdėdavosi žinių apie diskvalifikuotus šaulius. Kas pistoleto vamzdį ne ten kreipė, kam pirštas ant nuleistuko gulė, o kažkas iš varžybų išlėkė dėl akinių nenešiojimo.

Nustebote? Taip, šaudant pistoletu į metalo taikinius paskrendanti rikošetausi kulka ar tiesiog nuoplaisa nėra jokia naujiena. Akiniai turi būti nešiojami visą laiką, kol vyksta varžybos.

„MIKIMAUZAS“ NEPASIDAVĖ

Kaip minėta, šaudymas susidėjo iš penkių pratimų. Kiekvienas jų turėjo savo specifiką, buvo savaip malonus ir nelabai. Kadangi šaudymas dinaminis, teko vaikščioti, bėgioti ir kraipytis. Čia ne tas atvejais, kai atsistoji ir pyškini.

Kiekvienas turi savo prioritetus, tačiau bene daugiausia įtampos šauliams kėlė taikiny, kurį vietiniai „profai“ vadina „mikimauzu“. Tai linguojantis taikiny su dviem metalo apskritimais, kurie periodiškai pasirodo virš barjero. Būtent juos ir reikia numušti taikliu šūviu. Dažnam tai kainuodavo nemenką skaičių papildomų šūvių ir laiko.

Šių eilučių autoriui patiko pratimas, kurį teisėjai sugalvojo iš bėdos, tiksliau sakant, dėl sausų sektorių stygiaus. Buvo pastatyti trys kartoniniai taikiniai, į kuriuos iš gana artimo atstumo kuo greičiau ir taikliau reikėjo sušaudyti po aštuonis šūvius. Užduotis lyg ir paprasta, bet ne visai. Pirmiausia dėl to, kad būtinas dėtūvės keitimas. Ir šūvių skaičiavimas. Susimovus – baudos taškai. Šauni aštuonis kartus į vieną taikinį, tada dar keturis į kitą, pakeiti dėtūvę, vėl keturis į antrąjį ir suvarai likusius į paskutinį, trečiąjį. Patikėkite, adrenalinas atlieka savo darbą ir tai nėra taip paprasta, kaip atrodo iš šono.

SU ŠLEPETĖMIS ANT PAKYLOS

Rašyta ne kartą, kalbėta ir visaip viskas daryta, tačiau tokio pobūdžio varžybos visuomet iškelia vieną keistą klausimą: jei į jas atvyktų koks nors nieko nežinantis užsienietis, ar jis suvoktų, kur papuolė? Uniformų margumynas, marškinėlių spalvos ir noras „apsirengti patogiai“ sukuria keistą įspūdį, kad susirinko laisvalaikio klubo, o ne statutinės organizacijos nariai.

Suprantama, teisėjai atstovauja savo šaudymo asociacijoms, galima pateisinti prieš tai vykusį šauliškų renginių metu gautus marškinėlius, tačiau keisto žalumo arba visai neaiškaus marginimo „uniformos“ kelia daug klausimų.

Dažniausiai viskas paaiškinama „visi savi“ principu. Iš tiesų, šaudytojų bendruomenė yra gana nedidelė, ten visi visus pažįsta, bičiuliaujasi. Ypač jei kalbame apie aukščiausių šaudytojų lygą pasiekusius šaulius. Tačiau faktas lieka faktu – tai šauliškas renginys. Juk būtų keista ateiti į prezidento inauguraciją su basutėmis, šortais ar patšusiais marškinėliais?

„Kiečiausia“, ką pavyko matyti šiose varžybose, ko gero, buvo ant apdovanojimo pakylas atsistojęs šaulys su uniforma ir šlepetėmis. „Kojos šlapios, nepatogu, juk visi savi“, – juokdamasis savo poelgį komentavo šaulys. x

2

3

1. Ugnies linijoje.
2. Varžybų „Greitasis šaulys“ dalyviai.
3. Su gamta nepasiginčysi – taikinius ir šaudyklą apsemė liūties vanduo.
4. Nugalėtojų pakyla.

4

BEPILOČIŲ SISTEMŲ PAJĖGOS

Tekstas: ANDRIUS GUZAITIS

Manau, skaitytojams nereikia pasakoti, kaip per pastaruosius dvejus metus karybos paradigma pakeitė bepiločių orlaivių naudojimas Ukrainos fronte, tačiau iš karto skubu paneigti du kraštutinius teiginius: „Dronus naudoja tik todėl, kad neturi konvencinių priemonių“ ir „dronai gali viską“. Dronai, arba teisingiau – bepilotės sistemos, neabejotinai tapo ginklu ir priemone, tačiau nėra „sidabrinė kulka“. Antra vertus, bepiločiai aparatai šiandien „de facto“ yra sudėtinė karinių pajėgų dalis, suteikianti papildomų galimybių žvalgybai, atakai, gynybai ir logistikai.

Lygiai taip pat klaidinga manyti, kad „dronai – tai „mavikai“ ir „fvp kamikadzės“. Bepilotės sistemos apima ir antžemines bepilotės sistemas, daugiausia naudojamas logistikai, minuoti, sužeistiesiems išvežti ar itin dideliems objektams atakuoti, ir vandenines bepilotės sistemas – vėlgį vandens telkiniams minuoti, logistikai bei karinių laivų ir inžinerinių įrenginių atakoms. Taigi nieko nuostabaus, kad 2024 metų vasario 6 dieną Ukrainos Prezidento įsakymu Nr. 51/2024 Ukrainos ginkluotosios pajėgoms buvo paliepta suformuoti atskirą pajėgų rūšį – Bepiločių sistemų pajėgas. Tų pačių metų birželio 10 dieną naujai įkurtų pajėgų vadu ir kartu Ukrainos ginkluotųjų pajėgų vado Oleksandro Syrskio pavaduotoju buvo paskirtas pulkininkas Vadimas Sucharevskis.

4

1

2

1. Anot LŠS vado plk. ltn. Lino Idzelio, organizacija jau dabar formuoja bepiločių orlaivių struktūras atsižvelgdama į kariaujančių ukrainiečių patirtį.

2. Ukrainos dronų pajėgų vadas plk. Vadimas Sucharevskis (dešinėje) ir Ukrainoje kovojantis lietuvis Arūnas Kumpis.

3. Ruošiami suvenyrai svečiams.

3

Plk. V. Sucharevskis yra laikomas vienu pirmųjų Ukrainos karių, stojusių į mūšį su Rusijos pajėgomis ir jų vietiniais statytiniais separatistais Donbase. 2014 metų balandžio 13 dieną, dar prieš oficialiai paskelbiant antiteroristinės operacijos (ATO) pradžią. Dieną prieš tai 50-ies rusų diversantų grupė, vadovaujama Igorio Girkino (Strelkovo), užėmė Donecko srities miestą Slovjanską. Ukrainos SBU specialiosios pajėgos bandė miestą atkovoti, tačiau akivaizdžiai nebuvo pasirengusios tokiai užduočiai. Jau miesto prieigose, Semionovkos rajone, SBU kovotojai papuolė į pasalą, kuri galėjo baigtis labai liūdnai, jei ne grupės Ukrainos karių, kuriems vadovavo tuo metu dar vyresnysis leitenantas V. „Barsukas“ Sucharevskis. Vyresnysis leitenantas tuomet pats šoko į kovinės mašinos šaulio poziciją ir pirmas atidengė ugnį į priešą, kuris, nesitikėjęs tokio atsako, pasileido bėgti. Svarbu paminėti, kad tuo metu Ukrainos kariai dar neturėjo oficialaus leidimo atakuoti priešą, kitaip sakant, techniškai V. Sucharevskis sulaužė įsakymą, tačiau išsaugojo ir nemažai bendrapiliečių gyvybių bei įėjo į istoriją kaip pirmasis Ukrainos karys, Donbase atidengęs ugnį į priešą. Tų pačių metų rugpjūčio 16 dieną Lugansko srityje vykusio mūšio metu vyr. ltn. V. Sucharevskis buvo sunkiai sužeistas. Mūšio lauką paliko būdamas be sąmonės – jį išnešė kovos draugai.

2016 metais V. Sucharevskis tapo 36-osios jūrų pėstininkų brigados 1 linijinio bataliono, kuris vykdė užduotis netoli Mariupolio, vadu. 2020 metais jam buvo suteiktas pulkininko laipsnis, o dar po metų užėmė 35-osios jūrų pėstininkų brigados štabo viršininko pareigas. Už nuopelnus V. Sucharevskis buvo ne kartą skatintas ir apdovanotas, o 2022 metų birželio 18 dieną jam buvo suteiktas aukščiausias valstybės apdovanojimas – Ukrainos didvyrio žvaigždė.

Galima drąsiai teigti, kad plk. V. Sucharevskis buvo vienas pirmųjų, ėmęsis savo vadovaujamoje 59-ojoje brigadoje masiškai naudoti įvairių tipų bepiločius orlaivius. Ypatinę dėmesį skyrė aerožvalgybai ir praktiškai darė įtaką dronų panaudojimo evoliucijai į specializuotus atakos, žvalgybos ir logistikos dronų padalinius.

Užtat ypač džiugu, kad vos pradėjęs eiti savo pareigas plk. V. Sucharevskis pačiam pirmiausia užsienio valstybės vizitui pasirinko Lietuvos Respubliką. Liepos mėnesio pradžioje BSP vadas skyrė dvi dienas susitikimams su aukščiausiais mūsų šalies pareigūnais bei Lietuvos karinių pajėgų vadovybe. Dar už dvi vizito dienas atsakomybę gulė ant Lietuvos šaulių sąjungos pečių.

Plk. Prano Saladžiaus šaulių 9-oji rinktinė drauge su UAB „Ignalinos aerodromas“ užtikrino praktiškai idealią erdvę aptarinėti ir demonstruoti bepilotės sistemas, taip pat itin sklandžiai pasirūpino renginio logistika ir teritorijos apsauga. Pirmąją susitikimo dieną Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės dronininkai pristatė svečiams savo veiklos tikslus ir rezultatus. Ypač buvo pabrėžtas LŠS siekis tapti bepiločių sistemų kompetencijų centru, gebančiu pavojaus eskalacijos atveju mobilizuoti visuomenės pajėgumus ir operatyviai apmokyti didelį skaičių specialistų ir taip užtikrinti visų dronų ekosistemos grandžių sklandų veikimą net tuo atveju, jei pagalba iš išorės yra kompromituota. Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šauliai puikiai papildė pristatydami pasiekimus priešdroninės (C-UAV) gynybos srityje, taip pat Paramos Ukrainai grupės veiklą. Ypač daug svečių pagyrų sulaukė būtent šios grupės įsteigtos ir finansuojamos dronų dirbtuvės Zaporizėje, per pusantrų metų sėkmingai suremontavę tiek bepiločių aparatų, kad jų atpirkimui būtų prirėkę daugiau nei 3 milijonų eurų, pakaitinėms dalims ir įrangai sunaudodami mažiau nei 6 proc. šios sumos. Anot plk. V. Sucharevskio, remdamiesi būtent šiuo modeliu BSP šiuo metu kaip tik organizuoja specializuotus padalinius, kurių darbas bus remontuoti pažeistus bepiločius orlaivius (BO). Ta proga dar kartą raginu visus skaitytojus pagal išgales prisidėti remiant grupę.

Po pristatymų Šaulių sąjungos vadovai ir dronininkai turėjo absoliučiai unikalią galimybę kelias valandas uždavinėti klausimus specialistams, kurie ne tik matė, kaip bepilotės sistemos keičia karybos paradigmą, bet tiesiogine to žodžio prasme stovėjo prie pokyčio ištakų. Svečiai atsakinėjo negailėdami detalių

ir nuoširdžiai siekė kaip galima išsamiau pasidalyti informacija.

Antrąją dieną pristatyti savo pasiekimus buvo pakviesti Lietuvos bepiločių sistemų pramonės atstovai. „RSI Europe“, „Baltic Viper“, „Sky Cats“ demonstravo atakos (FPV) dronus. „Granta Autonomy“ ir UDS turėjo ką pasakyti apie fiksuoto sparno bepiločius ir vidutinio nuotolio žvalgybą. „Elarionas“ papasakojo apie pasiekimus dronų komponentų gamyboje, „Pixpro“ apie duomenų apdorojimą ir autonomines navigacijos sprendimus, o „Detonas“, „Mitekas“ ir „Wild Bees“ – apie kovinius krovinius bepiločiams. Ko gero, pats jauniausias kolektyvas – „Luna Robotics“ – sudomino svečius naktinio matymo kamera bepiločiams. Be abejo, nebuvo apsieita be, ko gero, žinomiausios C-UAV įmonės „NT Servisas“ produkcijos, tačiau čia naujovių buvo labai nedaug, bent jau svečiams, kurie puikiai pažįsta ir praktiškai naudoja visą gaminių liniją. Verta paminėti, kad nors nemažai produktų ir sprendimų patraukė svečių akį, jie atvažiavo jau neblogai žinodami, ką mūsų šalis gali pasiūlyti, ir netgi paprašė užtikrinti kai kurių gamintojų dalyvavimą. Renginiui uždaryti šauliai pakvietė pasisakyti patyrusių atakos dronų pilotą Arūną Kumpį, daugiau kaip metus kariavusį plk. V. Sucharevskio vadovaujamoje 59-ojoje brigadoje.

Manau, galiu drąsiai teigti, kad Bepiločių sistemų pajėgų vado plk. V. Sucharevskio vizitas suteikė ne tik daugybę informacijos, bet ir beprecedentę galimybę Lietuvos šaulių sąjungai užmegzti tiesioginius ryšius su Ukrainos ginkluotosiomis pajėgomis. Šie ryšiai neabejotinai bus itin naudingi tolesniam Sąjungos bepiločių sistemų pajėgumų suvokimui, vystymui ir integravimui.

Na, o pasakojimo pabaigoje visiškai ne kovinė mini istorija razina – šaulių „žvalgyba“, pasinaudodama užklasniais ryšiais, gudrumu ir įvairiapuse asmenine narių patirtimi, sugebėjo tiksliai ir laiku identifikuoti BSP vado hobį, tad galėjo pradžiuginti svečių kad ir mažos vertės, bet puikiai nutaikyta asmenine dovanėle. Ne be reikalo sakoma, kad kūrybiškumas, iniciatyva ir žinių spektras yra didžiausia šaulių stiprybė. x

TAI, KO NEŽINOJAI APIE SAUSO MAISTO DAVINIŲ

Tekstas:

GABRIELIUS E. KLIMENKA,
EDUARDAS KLIMENKA,
#IŠGYVENIMO AKADEMIJA KLIMENDKA

Nuotrauka:

GABRIELIUS E. KLIMENKA

Nauji Lietuvos kariuomenės sausi daviniai sukėlė daug diskusijų dėl jo turinio ir panaudojimo galimybių. Daugiausia pasipiktinimo sukėlė dingę karbidiniai kaitinimo elementai. Taigi nusprendėme pasidalyti keliais patarimais apie patogesnę sauso maisto davinio panaudojimą. Nekvestionuosime naujo sauso davinio kokybės, aptarsime kai kuriuos elementus, būdingus daugeliui jų tam, kad jų naudojimas būtų kuo efektyvesnis.

1. Jei paskaitytum ant naujo davinio pakuotės esančią informaciją, rastum žinutę, kad karštą patiekalą rekomenduojama 10 minučių šildyti karštame vandenyje.

1

KRAMTOMĄJĄ GUMĄ PRIVALAI KRAMTYTI

Jei paklaustumė, kam yra skirta kramtomoji guma sausame davinyje, greičiausiai atsakytum, kad burnos higienai. Jei tuo apsiribotum, žinoma, suklystum, na, arba atsakymas būtų tik iš dalies teisingas. Burnos higienai skirtas dantų šepetėlis ir dantų pasta, o ne kramtomoji guma, nes tai antrinė jos užduotis sausame davinyje, ji padeda, tačiau ne tam įdėta, kad tavo burna būtų švari ir kvėpėtų mėtomis. Tai aktualu nebent tada, jei pratybose netikėtai pasitaikė galimybė dalyvauti pasimatyme, tris dienas nesiprausęs tikrai įvertinsi mėtų galią. Tad kam skirta kramtomoji guma? Ogi tam, kad tau neužkietėtų viduriai.

Turbūt pastebėjai, kad ilgesnį laiką mintant sausu daviniu užkietėja viduriai. Na, jei nepatryrei pats, tuomet tikrai girdėjai istorijų apie ilgai neišsprendžiamą spirotechnika (toks žuikių „kokojiimo“ menas arba, kitaip tariant, užkietėjusių vidurių sindromas, kai vos pavyksta vieną kitą spirą išspausti). Kramtomoji guma šiuo atveju padeda susitvarkyti su kylančiomis žarnyno problemomis, nes jį yra dedama sorbitolio.

SORBITOLIS PADEDA ORGANIZMUI

sunaudoti mažiau vitaminų B1 ir B6, biotino ir pagerina žarnyno mikroflorą. Vartojant šį cukraus pakaitalą skrandis išskiria daugiau sulčių, suaktyvėja tulžies pūslės veikla. Kadangi sorbitolis veikia šiek tiek

Žinome šaulių, kurie, jei tik galėtų, sausu daviniu maitintųsi nuolat. Tačiau pagal Lietuvos kariuomenėje esančias mitybos normas karys juo gali misti tris paras, tuomet privalo gauti karšto, šviežia pagaminto maisto. Tai svarbu dėl sveikatos ir moralės.

laisvinamai, jį galima vartoti užkietėjus viduriams. Valgančiam sausą davinį svarbu tai, kad sorbitolis dėl laisvinamųjų savybių normalizuoja žarnyno funkcijas, tad gali be didelių pastangų tuštinti normaliu režimu. Taip pat svarbu nepamiršti, kad sorbitolis šalina iš organizmo vandenį ir druskas, o tai gali būti labai rizikinga, tad privalai gerti daug vandens. Didelis sorbitolio kiekis gali sukelti skausmus pilvo srityje, vidurių pūtimą ir viduriavimą (nuo silpno iki sunkaus), tad nepersistenk su kramtomąja guma. Sorbitolis taip pat naikina burnos mikrobus, taigi sumažėja tikimybė susirgti eduo nimi, tad praverčia ne vien pasimatymams. Taigi, dabar turėtum suprasti, kodėl kramtomoji guma „Orbit“ turi tokį pavadinimą.

DAVINYS AŠTUONIOMS VALANDOMS

Kai kurie yra įsitikinę, kad sausas davinys yra skirtas visai parai. Taip, būna tokių davinčių, juos liaudyje vadina pariniais. Tačiau kalbant apie Lietuvos kariuomenės davinčius viena pakuotė skirta aštuonioms valandoms, taigi parai karys gauna tris tokius davinčius. Tad planuodamas maistą pratyboms nepamiršk to. Kitas svarbus aštuonių valandų elementas: davinio nereikia suryti viso iškart. Jį turėtum suvartoti per laiką, tuomet sumažinsi būtinybę naudoti sorbitolį, žarnynas lengviau susidoroja su sausu maistu, o tau nebereikia kęsti alkio tarp pusryčių, pietų ir vakarienės, nes tarpuose gali lengvai užkandžiauti.

NEPAMIRŠK GERTI VANDENS

Kadangi sausame davinyje nėra vandens, daug kas neįsivertina jo vartojimo būtinybės. Tai yra sausas davinys, tad jame mažai skysčių, todėl privalai jų pasisavinti iš kitur. Įprask valgydamas sausą davinį, padidinti suvartojamo vandens kiekį. Tai svarbu, nes vartojant per mažai vandens gali kilti žarnyno problemų, nuo kurių neapsaugos net sorbitolis. Įdomu tai, kad kai kurios šalys į sausus davinčius deda gerokai didesnį kiekį druskos (tiek į karštą patiekalą, tiek į užkandžius), tai daroma tam, kad karys jaustų troškulį ir gertų didesnį kiekį vandens.

AR TIKRAI REIKALINGAS KAITINIMO ELEMENTAS

Pasikeitus sausiesiems davinčiams daugiausia streso sukėlė iš sauso davinio dingęs karbidinis kaitinimo elementas. Ką dabar daryti? Kaip pasišildyti maistą? Visai tie valdininkai kariais nesirūpina! Turbūt tau jau girdėti tokie pasipiktinimo šūksniai? O gal ir pats taip galvoji?

Pradėkime nuo to, kad didelė dalis Vakarų kariuomenių karbidinių kaitinimo elementų jau seniai atsisakė. Šie kaitinimo elementai, viena vertus, teršia gamtą, kita vertus, jų garai nuodingi, o kariai, nuolat jų prisikvėpavę, gali apsinuodyti. Kita bėda ta, kad kariai, iš kaitinimo maišelio išėmę karšto maisto pakuotę, paprastai nenusivalo rankų. Jomis ima kitą maistą, kurį deda į burną, tad karbido elementų patenka į organizmą, o nuo to vėlgį įmanomas apsinuodijimas.

Tai kaip po velnių šildyti maistą, juk nevalgysiu jo šalto? Viskas čia daug paprasčiau, nei atrodo. Jei paskaitytum ant naujo davinio pakuotės esančią informaciją, rastum žinutę, kad karštą patiekalą rekomenduojama 10 minučių šildyti karštame vandenyje.

Kaip tai daroma? Imi katiliuką, užverdi vandenį, merki pakuotę į karštą vandenį, lauki 10 min., išimi, atplėši pakuotę ir valgai. Taupant laiką pakuotę galima iškart virti. Sriuba neišeis, bet maistas gali sušilti kiek greičiau. Taip karštą patiekalą šildo dauguma Vakarų karių, o ir mes patys šį metodą jau seniai atradome ir sėkmingai naudojame.

O kaip dėl chemijos, kuri atsiranda kaitinant pakuotę vandenyje? Keista, kad šis klausimas paprastai nekyla, jei kaitinama karbidu, o kaitinimas vandenyje staiga kelia problemą. Pradėkime nuo to, kad chemijos nuo karbido gauname daug kartų daugiau: kvėpuoji garais, imi maistą nenusivalęs rankų po to, kai išėmei maisto pakuotę iš kaitinimo maišelio ir pan. Na, o pati pakuotė yra pritaikyta būti kaitinama, kad neužterštų maisto bereikalinga chemija, tad jokio skirtumo, ar tu maistą šildysi vandenyje, ar naudodamas kaitinimo elementą, pakuotei jokio skirtumo, kas generuoja šilumą. Įdomu tai, kad kai kurias pakuotes be jokios rizikos gali kaitinti ir ant tiesioginės ugnies.

KAM TAS ŠAUKŠTAS KIEKVIENOJE PAKUOTĖJE

Turbūt tau taip pat kilo klausimas: jei imu tris davinčius, ar tikrai man reikia trijų šaukštų? Klausimas atrodo labai protingas, tačiau paklausk savęs: kada pastarąjį kartą pratybose plovei indus?

Greičiausiai seniai arba niekada, geriausiai atveju šaukštą nulaižei ir įsidėjai į kišenę. Jei toks ir būtų tavo atsakymas, tuomet nebekelk klausimo dėl šaukštų skaičiaus ir imk visus tris. Šaukštas davinyje yra sterilus, jei tą patį šaukštą naudoji visose pratybose, tačiau neplauni, gerokai padidėja apsinuodijimo tikimybė. Kaskart naudodamas naują sterilų šaukštą sumažini tikimybę susirgti. Sutik, sudėtinga tykoti pasakoje arba kariauti, kai vemi arba viduriuojai toliau, nei matai.

KIEK LAIKO GALIU MISTI SAUSU DAVINIU

Žinome šaulių, kurie, jei tik galėtų, sausu daviniu maitintųsi nuolat. Tačiau pagal Lietuvos kariuomenėje esančias mitybos normas karys juo gali misti tris paras, tuomet privalo gauti karšto, šviežia pagaminto maisto. Tai svarbu dėl sveikatos ir moralės.

Misti konservais šiaip jau nėra labai sveika, o sausas maistas iš esmės ir yra tie patys konservai, tad valgant tik jį ilgai gali prasidėti sveikatos problemos, pavyzdžiui, opos dvylikapirštėje žarnoje ir pan. Beje, nuo to ir mirė rašytojas Howardas Phillipas Lovecraftas, kuris dėl pinigų stygiaus mito tik konservais, o tai pakirto jo sveikatą. Be to, mintant vienodu maistu ilgą laiką gali pradėti trūkti kokių nors elementų organizme, kas irgi sveikatos nepritędė. Vienoda mityba numušia moralę, tad daraisi irzlus, nepatenkintas, smunka darbingumas ir šiaip viskas nusidažo penkiasdešimčia pilkų atspalviu. Nepamiršk, kad sausas davinys yra skirtas nenumatytam atvejui, kai nėra galimybės karių aprūpinti karštu maistu, tad jei tik yra proga valgyti normalų namudinį maistą, nepraleisk jos.

KAIP ATSIDARYTI KARŠTĄ PATIEKALĄ

Nepaisant to, kad LK sausas davinys turi atidarymo vietą viršutinėje pakuotės dalyje, pabandyk mąstyti nestandartiškai. Peiliu prapjovęs šoninį ilgąjį kraštą turėsi daugiau erdvės išimti maistą ir valgyti bus gerokai patogiau. Žinoma, tokiu atveju nepamiršk atitinkamai laikyti pakuotę, kad maisto neišdrėbtum sau ant kelnų ar juo labiau ant ginklo, nes ginklininkas tikrai nepaglostys, pistoletinėje rankenoje aptikęs grikių košės su kiauliena likučiu. Dar vienas išbandytas variantas tam atvejui, jei mažindamas kuprinės svorį iš sauso maisto davinio išimsi šaukštus, o tą vienintelį pamesti. Viršutinėje dalyje nupjauk karšto patiekalo kampą ir per jį išspausk maistą tiesiai sau į burną. Nebus labai patogiu, bet galėsi įsivaizduoti, kad geri mėsos kokteilį, o tai bent jau nuotaiką pakels ir dalis pilkųjų atspalvių nusidažys gražia rožine spalva. x

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS RINKTINĖS

ŠAULIŲ SAJUNGA – valstybės remiama sukarinta visuomeninė organizacija, vienijanti valstybės gyvenimui ir gynybai neabejingus žmones. Šauliai veikia pagal LR Seimo priimtą LŠS įstatymą ir krašto apsaugos ministro tvirtinamą Statutą. Nors Šaulių sąjunga vykdo kai kurias valstybės institucijų skiriamas užduotis, ji yra laisvų, savo laiką Tėvynės gynybai ir stiprinimui skiriančių žmonių organizacija. Lietuvos šaulių sąjunga siekia ugdyti pasitikinčius savimi, kūrybingus, motyvuotus ir drausmingus Lietuvos Respublikos piliečius, pasirengusius ginti Tėvynę, nelaimės atveju padėti kitiems.

Kiekvienas doras Lietuvos pilietis gali tapti Šaulių sąjungos nariu ir save realizuoti veikdamas karybos, sporto bei kultūros srityse. Šauliškoms idėjoms visoje Lietuvoje šiandien neabejingi daugiau kaip 14 tūkstančių piliečių nuo 11 metų amžiaus.

KARININKO ANTANO JUOZAPAVIČIAUS ŠAULIŲ 1-OJI RINKTINĖ
S. Dariaus ir S. Girėno g. 10, LT-62137 ALYTUS
alytus@sauliusajunga.lt

VYTAUTO DIDŽIOJO ŠAULIŲ 2-OJI RINKTINĖ
Laisvės al. 39, LT-44309 KAUNAS
kaunas@sauliusajunga.lt

VAKARŲ (JŪROS) ŠAULIŲ 3-IOJI RINKTINĖ
Danės g. 15, LT-92117 KLAIPĖDA
klaipeda@sauliusajunga.lt

SUVALKIJOS ŠAULIŲ 4-OJI RINKTINĖ
Vytauto g. 72, LT-68264 MARIJAMPOLĖ
marijampole@sauliusajunga.lt

ALFONSO SMETONOS ŠAULIŲ 5-OJI RINKTINĖ
Respublikos g. 77, LT-35147 PANEVĖŽYS
panevezys@sauliusajunga.lt

GEN. P. PLECHAVIČIAUS ŠAULIŲ 6-OJI RINKTINĖ
J. Basanavičiaus g. 106, LT-76176 ŠIAULIAI
siauliai@sauliusajunga.lt

KARALIAUS MINDAUGO ŠAULIŲ 10-OJI RINKTINĖ
Laisvės pr. 80, LT-06125 VILNIUS
vilnius@sauliusajunga.lt

PLK. PRANO SALADŽIAUS ŠAULIŲ 9-OJI RINKTINĖ
Maironio g. 8, LT-28142 UTENA
utena@sauliusajunga.lt

ŽEMAITIJOS ŠAULIŲ 8-OJI RINKTINĖ
Žemaitės g. 34 LT-87102 TELŠIAI
telsiai@sauliusajunga.lt

LDK KĘSTUČIO ŠAULIŲ 7-OJI RINKTINĖ
V. Kudirkos g. 9, LT-72253 TAURAGĖ
taurage@sauliusajunga.lt

UKRAINOS KARAS.

„JEI ATSKRIS, TAI NEPADĖS...“ 2 DALIS

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

ZAPORIŽĖS LINK

Sunkiisiais kulkosvaidžiais ginkluotų automobilių [tai vadinamieji „pikapai“, su kėbulu] pakelėse vis daugėja. Regis, ukrainiečiai rado visai veiksmingą ginklą prieš vadinamuosius „mopedus“ [dažnas „šachedo“ garsą girdėjęs ukrainietis šiuos dronus kamikadzes vadina būtent šitaip]. Kelios papliūpos iš sunkiojo kulkosvaidžio yra gerokai pigesnis būdas numušti droną nei kokios nors sudėtingos raketos.

Mūsų kelionės tikslas – netoli fronto įsikūręs dronininkų padalinys, kuriems vežame apsauginių tinklų, dronų, kabelių ir mielių niekučių. Artėja Zaporizžia. Tai didelis pramoninis miestas. Jis bene žinomiausias dėl okupantų užgrobtos Zaporizijos atominės elektrinės, kuri yra didžiausia Europoje. Kadangi tenka pervažiuoti Dnipro upę, iš tolo pastebime, kad didysis tiltas subombarduotas. Policijos pareigūnai sumaniai reguliuoja eismą, automobiliai juda sveikąja tilto puse, jokios panikos.

Bendrai tariant, kiek teko pravažiuoti pafrontės miestų ir miestelių – jie gyvena kasdienį gyvenimą. Žmonės eina į darbą, atlieka įprastą veiklą ir labai dėl to nesuka galvos [arba bent taip atrodo]. Net vos porą dešimčių kilometrų nuo fronto nutolęs Pokrovskas [teko apsisiti kitą dieną] neatrodo kaip pafrontės miestas. Veikia restoranai, kavinės. Beje, pafrontės rajonuose uždrausta prekiauti alkoholiniais gėrimais.

6

1

NAKTINIS PATRULIS

Pradeda temti. Mūsų vedlys ieško reikiamų koordinatų, tačiau GPS'as stringa. Kuo arčiau „nulio“ [taip vadinama fronto linija], tuo kliūtis palydovinėmis technologijomis darosi vis sudėtingiau. Nesunku suprasti kodėl: dronai, sparnuotosios raketos ir dar krūva įvairios karinės technikos neretai naudoja palydovų teikiamą informaciją, tad signalai yra slopinami.

Kelias vis prastėja, o sutemos tankėja. Vos judame greta medžių linijos [ua. *posadka*]. Kadangi Huliaipolė visai netoli, o ten vyksta įnirtingi mūšiai, jaukumo nedaug. Aklinoje tamsoje pamatau žibintuvėlio šviesą ir du ginkluotus vyrus. Regis, papuolėme...

Ačiūdie, mūsų palydovas – rimtas žmogus, kuris su kariais bendrauja ne pirmi metai. Keletas apsikeitimų būtinomis frazėmis ir jie jau aiškinasi, iš kur kas gimęs, ką pažįsta ir kaip sekasi. Šitoje vietoje dislokuota brigada iš Ivano Frankivsko, tad bendrumų randama be vargo.

Kariai stebisi mūsų avantiūristiniu polėkiu: „Vyručiai, čia atskrenda, o jūs važinėjate su šviesomis ir dar trejetu automobilių“, – atsainiai šypsosi vienas. Traukiame šarvines liemenes, dedamės šalmus ir taip sukeliame dar platesnes šypsenas. Jei atskris, nepadės, trumpai paaiškina karys, traukdamas dūmą.

Naktiniam patruliui paliekame keletą tinklų ir lietuviškos giros pakuotę. Jų teigimu, tinklai itin reikalingi fronte ir jų labai stinga. Pasiklausę kelio netrukus dardame dronininkų link, kurie mūsų laukia su kopūstų troškiniu ir nealkoholiniu alumi.

KOSMOSO GATVĖ, NAMAS NUMERIS...

Susipažįstame su dronininkų vadu. Jo šaukinys atitinka vieno populiaraus animacinio filmuko veikėjo vardą. Karys nemažai dirbęs užsienyje, tačiau prasidėjus karui grįžo į Ukrainą ir pradėjo kario kelią. Pasakoja apie buitį, rutiną.

„J „nulį“ vykstame kaip į darbą. Dvi dienas bazėje, o kitas dvi dienas praleidžiame apkasuose skraidydami. Tokia yra mūsų kasdiena“, – atvirauja ne pirmus metus

Fronte stinga visko. Automobiliai, dronai, kompiuteriai, kabeliai, generatoriai – prioritetas.

Susisiekiite – alesia2724@gmail.com,
Olesios tel. + 370 657 64 386,
valdas.kilpys@gmail.com.
Viskas pasieks reikiamas rankas.

kovojantis ukrainietis. Valdyti dronus išmoko čia, pafrontėje. Pats stebisi, kad jam visai neblogai sekasi. Tai patvirtina filmuoti kadrai, kuriuose matomi necenzūruoti vaizdai su į orą išlekiančiais okupantais, degančiais šarvuočiais ir dar šiuo tuo. Filmukų kolekcija daro įspūdį.

Dronų operatoriai įsikūrę kaimo troboje, kurią paliko savininkai. Jų teigimu, kariai privalo atsiklausti tikrųjų šeiminių, ar jie sutinka priimti karius, nors patys namuose negyvena. Kariai šitame kaime užėmę tris trobas: vienoje įsikūręs štabas, kitoje sukalti dviaukščiai gultai ir įrengtos šiošios tokios miegojimo vietos, o trečioji skirta vadinamajai laboratorijai, kur modernizuojami dronai, kabinami sprogmenys.

Miegame dviaukščiuose gultuose. Atkreiptu dėmesiu į priekį atremtą šautuvą. Tai ne „kalašas“, todėl nekukliai paprašau vietinių jį parodyti. „Bullpup“ sistemos daugiašūvis, skirtas prieš dronams naikinti. Jį kariai visuomet pasiima eidami į „nulį“. Šaudo 16 kalibro medžiokliniais šoviniais, skirtais sportiniam pyškinimui į skraidančias lėkštutes. Paklausus, ar padeda, atsakymo nesulaukiu, bet ima, vadinasi, reikia.

Užmiegame troboje, ant kurios sienos kabo lentelė „Kosmoso gatvė 3“. Prieš „nulį“ regiu greta gulintį ukrainietį, kuris pasidėjęs nešiojamąjį kompiuterį žaidžia kažkokį žaidimą. Be šaudymų.

INSTINKTAI, KURIUS DIKTUOJA KARAS

Ryte nusprendžiame apžiūrėti karišką „ūkį“. Štabas matytas, miegota kitoje troboje, tad lieka „laboratorija“. Susirenkame visus daiktus ir jau ruošiamės eiti į gretimą statinį, bet mus sustabdo: „Vyručiai, jums ką, galvoje negerai?“ Pasirodo, pafrontės ruože galioja nerašyta taisyklė, kuri visiems jau jaugusi į kraują, – vaikščioti galima tik po du.

2

3

4

Dronininkų vadas paaiškina, kad trys žmonės yra potencialus taikynys. Nors nuo fronto linijos iki mūsų vietos yra per dešimt kilometrų, dronai čia atskrenda, todėl vaikščiojama pavieniui, visos atviros vietos yra vengtinios. Net vadinamoji lauko terasa įrengta ten, kur kažkada šeiminių laikė automobilį, po pastogę, kad nebūtų matoma iš oro.

Ta pati taisyklė galioja ir automobiliams. Du trys „mašiniukai“ gali atkreipti priešų dėmesį. Jie parkuojami negyvenamose sodybose, po medžiais ar tiesiog greta pastatų, kuriuose niekas nevyksta. Žodžiu, laikomasi požiūriu, kad jei ore niekas nezirzia – vis vien elgiasi taip, lyg tave nuolat kas stebėtų. Pajutau, kad po keleto dienų ir pats natūraliai nebeneriu vaikščioti būryje. Dėl viso pikto.

Atsidūrus „laboratorijoje“ vėl linksta kojos. Gyvenamasis namas prikimštas kariškų dėžių, kuriose sudėti prie dronų kabinami sprogmenys. Netelpa galvoje, kas nutiktų, jei kas nors čia atskristų. Tokias mintis veju šalin, bet sekasi nekaip. Plastikinės, palengvintos granatos, granatsvaidžio sviediniai ir dar šis tas anksčiau ar vėliau pakils į orą ir padarys savo darbą.

Karys pasakoja, kad ukrainiečių išrastas būdas kovoti pasitelkus dronus okupantų buvo pakeistas. „Mes patys tobuliname gaunamus dronus, montuojame mėtymo mechanizmą, kitaip perdirbame. Ties niekšai juos gauna jau pagamintus fabrike, lieka tik pakelti ir atskristi iki mūsų pozicijų. Tai mums nėra gera naujiena“, – atvirauja ne pirmus metus kovojantis ukrainietis. Kraunamės daiktus. Judėsime Donecko link, dar arčiau fronto. Pamokos išmoktos – vaikščiosime po vieną.

[Tęsinys – kitame numeryje] x

1. Zaporizhia – didelis pramoninis miestas. Jis bene žinomiausias dėl okupantų užgrobtos Zaporizijos atominės elektrinės, kuri yra didžiausia Europoje.

2. Karas karu, bet ir širdžiai malonius dalykus reikia prisiminti.

3. Gyvenamasis namas prikimštas kariškų dėžių, kuriose sudėti prie dronų kabinami sprogmenys.

4. Kartu iki pergalės.

1

„ŽALGIRIS 2024“

1. Po išventinimo į riterius ceremonijos.

2. Šauliai prie monumento, skirto Žalgirio mūšiui.

Tekstas: STASYS IGNATAVIČIUS, LŠS V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBO PREZIDENTAS

Liepos 11 dieną LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo nariai, Karininko A. Juozapavičiaus 1-osios, Vytauto Didžiojo 2-osios, Vakarų (Jūros) 3-osios, A. Smetonos 5-osios, Generolo P. Plechavičiaus 6-osios, DLK Kęstučio 7-osios ir Karaliaus Mindaugo 10-osios rinktinių šauliai ir jaunieji šauliai rinkosi prie Kauno pilies į tradicinę Šaulių sąjungos išvyką į Žalgirio mūšio metinių iškilmes Griunvalde, Lenkijos Respublikoje.

Iškilmingoje rikiuotėje prie „Laisvės kario“ paminklo, LŠS vado plk. ltn. Lino Idzelio įpareigotas, Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ats. kpt. Vytautas Žymančius išvykos vadovui, LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentui Stasiui Ignatavičiui, įteikė Žygio vėliavą, palinkėjo sėkmės pabrėždamas, kad mums draugiškoje Lenkijos Respublikoje išvykos dalyviai privalo garbingai atstovauti ne tik Šaulių sąjungai, bet ir valstybei. Po iškilmingos rikiuotės išvykos dalyviai (102 dalyviai, iš kurių – 62 jaunieji šauliai) susėdo į 2 autobusus ir LŠS štabo autobusiuką (juo vyko paramedikai) ir šaulių „karavanas“ pajudėjo Griunvaldo link. Griunvaldą pasiekėme vakarop. Pradėjus rengti stovyklą, prakiuro dangus ir lietus kiek sujaukė išvykos dalyvių planus tam vakarui. Laimei, lietus buvo trumpalaikis ir, įsirengę stovyklą, šauliai spėjo aplankyti viduramžių miestelį ir amatininkų mugę.

Rytojaus rytą, papusryčiaus, išvykos dalyviai apsilankė Varmijos-Mozūrų vaivadijos sostinėje Olštynėje (prūsiškai – Alnasteinil). Tai XIII amžiaus miestas, buvęs senos prūsų genties – varmių centras. Kaip ir kitos prūsų genčių teritorijos, Varmija (Varmė) XIII amžiaus pabaigoje buvo užkariauta Teutonų (kryžiuočių) ordino. Reikėtų paminėti, kad Varmijos (Varmės) teritorijoje gyveno galindų, pagudėnų, notangų ir bartų prūsų gentys.

2

Olštynėje šauliai aplankė XIV amžiaus kryžiuočių pilį, Šv. Jokūbo bažnyčią, Jeruzalės koplyčią, miesto rotušę, įsiamžino prie Žymaus astronomo Mikalojaus Koperniko suolo...

Grįžę į Griunvaldą, šauliai dar spėjo stebėti Žalgirio mūšio inscenizacijos generalinę repeticiją ir kelis riterių turnyrus, o vakare laukė staigmena – į šaulių stovyklą su ypatinga misija ir palyda atvyko Vytautas Didysis (nuo 2010 m. mūšio inscenizacijų metu Vytauto Didžiojo vaidmenį atlieka Lietuvos kariuomenės majoras Donatas Mazurkevičius). Savo kalboje prieš išsirikavusius šaulius jis kalbėjo, kad ši istorinė Žalgirio mūšio vietos žemė yra išmirkusi čia žuvusių lietuvių krauju ir mūšyje pasiekta pergalė galutinai sustabdė kryžiuočių išpuolius prieš mūsų valstybę. Jo raštininkė perskaitė įšventinimo į Vytauto Didžiojo riterius raštą, kuriuo 18 jaunųjų šaulių, baigusį III ir IV pakopos jaunųjų šaulių stovyklas, buvo įšventinti į riterius („Šaulys – tautos riteris“, – Vladas Putvinskis).

Kiekvienas jaunasis šaulys privalėjo priklausyti prieš Vytautą Didįjį, o šis įšventinamajam riteriui ant peties uždėdavo kalaviją ir įteikdavo įšventinimo raštą. Po kiekvieno įšventinimo šaulių stovykloje vieningai nuskambėdavo: „Tėvynės labui.“ Pasibaigus įšventinimo ceremonijai,

putvinskietis Romas Naidzinavičius atliko šiai išvykai sukurtas dainas šauliams ir Vytautui Didžiajam. Naktis praėjo audringai...

Apie vidurnaktį prasidėjo liūtis, žaibavo, griaudė perkūnija, be to, 2 valandą nakties šalia [per porą metrų nuo palapinių] stovyklos prariedėjo Lenkijos kariuomenės sunkioji karinė technika. Žemė drebėjo nuo pravažiuojančių 50 tonų sveriančių savaeigių haubicų... Laimei, paryčiumi lietus baigėsi ir stovykloje imta ruošti oficialiajai iškilmių daliai – minėjimui, iškilmingai rikiuotei ir paradinėms eitynėms. Išvykos rikiuotės vadas Raimundas Gresius suderino su renginio organizatoriais dėl šaulių vietos iškilmingoje rikiuotėje ir ėmė sudarinėti šaulių „dėžutę“. Norėjome iškilmingai rikiuotei ir paradinėms eitynėms išstatyti 2 dėžutes (vien iš jaunųjų šaulių), tačiau Lenkijos kariuomenės renginio vadovybė leido išstatyti tik vieną dėžutę, tad iš visų jaunųjų šaulių teko atrinkti 28 pačius tinkamiausius (pagal ūgį, uniformą ir kt.).

Minėjimas prasidėjo kariniu raportu, karinės vadovybės rikiuotės apėjimu, Lenkijos ir Lietuvos Respublikų valstybiniais himnais, svečių pristatymu (Lietuvai atstovavo Lietuvos Respublikos gynybos atašė Lenkijos, Čekijos, Slovakijos ir Kroatijos Respublikose plk. Vilmas Šatas ir transporto atašė Liliana Jaroslavska), pro iškilmingą

rikiuotę prajėjo inscenizacijos dalyviai karalius Jogaila, Vytautas Didysis ir Kryžiuočių ordino magistras Ulrichas fon Jungingenas. Reikėtų paminėti, kad ant balto žirgo jojantis Vytautas Didysis sustojo prie šaulių rikiuotės ir pasisveikino: „Sveiki šauliai.“ Į ką vieningai buvo atsakyta: „Sveiks tamsta.“ Po renginio organizatorių ir svečių pasisakymų buvo padėta vainikų ir gėlių prie Žalgirio mūšiui skirto monumento ir mūšio 610-osios metinėms skirta akmens (pastatė Lietuvos vyriausybė ir Lietuvos karališkųjų bajorų sąjunga). Tada – paradinės eitynės, kuriose šauliai žygiavo po Lenkijos kariuomenės garbės sargybos kuopos karių. Dar kartą šauliai, vadovaujami R. Gresiaus, parodė, kad moka rikiuotėje „mušti koją“ ne ką prasčiau už lenkų karius.

Po oficialiosios renginio dalies stovykloje sulaukėme svečių. Mums padėkoti, kad garbingai atlikome savo šaulišką pareigą ir gerbiame Lietuvos istoriją bei jos didvyrius, atėjo gynybos atašė plk. V. Šatas ir transporto atašė L. Jaroslavska. Su jais trumpai aptarėme kitų metų – 615-ųjų mūšio metinių renginį, nes jau tapo tradicija, kad kas penkeri metai renginiuose dalyvauja valstybių prezidentai. Iš klausėme svečių patarimų organizuojant kitų metų išvyką. Mūšio inscenizacija trūko beveik pusantros valandos ir joje dalyvavo apie 1 200 karių iš įvairių Lenkijos, Lietuvos, Vokietijos ir kitų valstybių istorinių klubų ir kariuomenės dalinių. Po mūšio rekonstrukcijos šauliai mūšio inscenizacijoje dalyvavusius lietuvių karius pasitiko jų stovykloje ir padėkojo už pergalę, kai kurie šauliai pasiliko vakaroti lietuvių karių stovykloje.

Kitą rytą, sutvarkę stovyklavietę, sėdome į autobusus ir išvykome į Šventaliepę. Tai antra pagal šventumą Lenkijos vieta. Aplanke Palaimintosios Mergelės Marijos baziliką, jėzuitų vienuolyną ir miestelio senamiestį, patraukėme Punsko, kur buvome numatę nakvynę Jotvingių sodyboje, link. Kas nakvojo sodybos ir medinių pilių menėse, kas palapinėse, o kam teko naktį praleisti Lietuvos partizanų bunkeryje. Rytė sodybos šeimininkas Petras Lukoševičius mus supažindino su senovės prūsų istorija, papročiais, tradicijomis, aprodė sodybos teritorijoje esančius prūsiškus statinius.

Kita sustojimas – Beržininkų kapinės. Čia palaidoti Nepriklausomybės kovose su želigovskininkais žuvę Lietuvos kariuomenės savanoriai, kariai ir šauliai. Išvykos dalyviai uždegė žvakučių ir sugiedojo „Tautišką giesmę“. Pagerbę žuvusiuosius, po dviejų valandų buvome Kaune... Pagėgių jaunųjų šaulių paklausiau, ar vyktų į tokią išvyką, jeigu būtų galimybė išvykti rytoj, visi atsakė „taip“... x

ŠAULIAMS – 105-ERI

Tekstas:
VIDMANTAS ČINAUSKAS

Nuotraukos:
LŠS ARCHYVAS

8

Birželio 29 dieną įspūdinga švente Kaune baigėsi tris dienas trukę renginiai, skirti Lietuvos šaulių sąjungos 105-osioms įkūrimo metinėms. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje išsirikiavusius visų šaulių sąjungos rinktinių šaulius sveikino Ponia Diana Nausėdienė ir krašto apsaugos ministras Laurynas Kasčiūnas.

„Dėkojame už Jūsų tvirtybę, atsidavimą ir meilę Tėvynei. Sveikinu visą Lietuvos šaulių sąjungos bendruomenę, linkėdama Vyčio tvirtybės ir sparnuoto, visus sunkumus įveikiančio įkvėpimo garbingiems šaulių žygiams į ateitį. Šlovė ir garbė laisvės gynėjams ir saugotojams!“ – sakė D. Nausėdienė.

Perduodama Prezidento sveikinimus, poniam D. Nausėdienė padėjo šauliams, kurie visuomet buvo svarbus valstybės atkūrimo ramsis nuo pat organizacijos įkūrimo iki šios dienos.

„Tokiomis geopolitinėmis sąlygomis, tokių tektoninių lūžių akivaizdoje mūsų tautai išlikti ir išsaugoti valstybingumą įmanoma tik tada, kai turime stiprų kovinį geną.

Geną, perduodamą iš kartos į kartą. Ir šaulių sąjunga yra būtent tokių aktyvių, patriotiškų, drąsių žmonių organizacija. Ne šiaip organizacija. Organizacija, kuri turės stoti į pagalbą valstybės gynybai. Vienokią ar kitokią, bet į valstybės gynybą. Niekados neabejojau, kad šaulių sąjunga bus ta, kuri tai padarys“, – sakė krašto apsaugos ministras L. Kasčiūnas.

Šaulių sąjungas vad. plk. lt. Linas Idzelis padėkojo krašto apsaugos ministrui už paramą organizacijai ir šaulių įtraukimą į valstybės gynybos planus bei paragino šaulius aktyviai dalyvauti pratybose, mokytis ir ruoštis, įgyti reikiamus įgūdžius Tėvynės gynybai.

„Jeigu žinai, kur esi valstybės gynybos plane, turi priemonių ir įgūdžių – atsiranda pasitikėjimas. Pasitikėjimas savo jėgomis, pasitikėjimas vadovybe ir valstybe.“

Nuoširdžiai dėkojame visiems, prisidėjusiems prie šios šventės, o ypač šauliams ir jaunesiems šauliams, įveikusiems 160 km žygį nuo Ringovės piliakalnio iki Kauno, nugalėjusiems save ir alinančią kaitrą tiek kelyje, tiek iškilmingoje rikiuotėje.

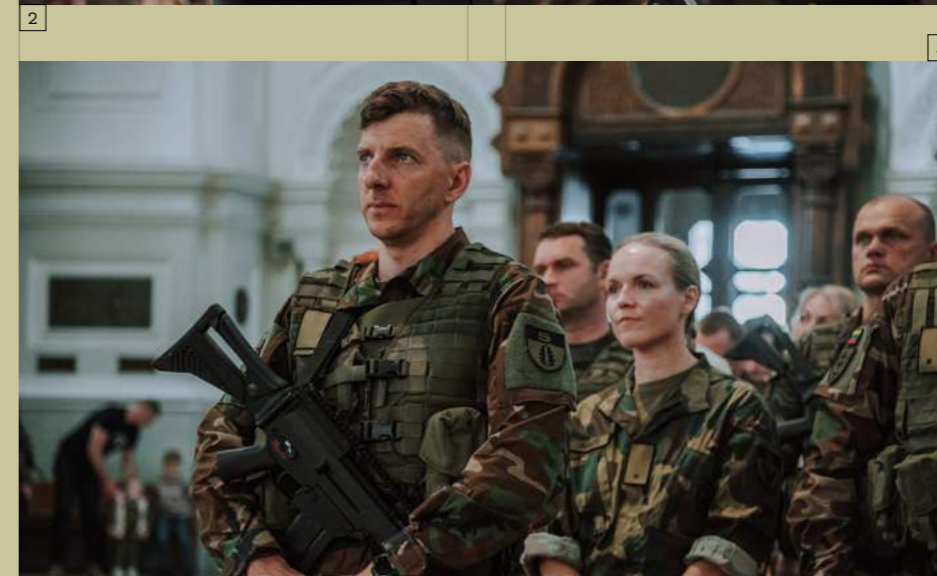
Jubiliejaus proga prie Ringovės piliakalnio taip pat atidarytas Lietuvos šaulių sąjungos vadų ąžuolų parkas. Ten šiuo metu žaliuoja 35 medeliai kiekvienam organizacijos vadovui tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje. x

1. Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje prie paminklo Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir Nežinomo kareivio kapo pakeliama Vyčio Kryžiaus ordino vėliava. Šią garbingą ceremoniją atlieka Vytauto Didžiojo 2-osios šaulių rinktinės Vėliavos būrio šauliai.

2. Krašto apsaugos ministras Laurynas Kasčiūnas.

3. Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje aukotos šv. Mišios už Tėvynę Lietuvą ir Lietuvos šaulių sąjungą.

4. Kovinis šaulys šventėje.

1

KARO PSICHOLOGIJA

**Tekstas: SIGUTĖ LIMONTAITĖ,
1015K 6B PSICHOLOGINĖS PARAMOS
IR APMOKYMŲ SKYRIUS**

Nuotraukos: IŠ ASMENINIO ARCHYVO

1. Psichologinės paramos ir apmokymų skyrius (1015K 6B 4S) surengė diskusiją su karo psichologe, atsargos majore Danute Lapėnaite.

2. Karo psichologė, atsargos majorė Danutė Lapėnaite.

Visuomenėje vyrauja įsitikinimas, kad geras karys – fiziškai stiprus, karo taktiką ir strategiją išmanantis žmogus, tačiau vis dar mažai kalbama apie psichologinį pasirengimą šiam darbui. Kasdienės kariškių pareigos, dalyvavimas misijose, ginklo panaudojimas susidūrus su priešu ir net santykių palaikymas šeimoje – viskas reikalauja išankstinio psichologinio pasirengimo bei stabilios psichinės sveikatos. Lietuvos kariuomenėje psichologinė pagalba kariams pradėta teikti palyginus neseniai, tačiau jau davė apčiuopiamos naudos.

Nė vienas žmogus niekada iki galo negali žinoti, kaip elgtųsi ištikus situacijai, kurioje dar niekada nebuvo atsidūręs, ypač ekstremalios situacijos atveju. Tai labai akivaizdžiai buvo matyti misijose. Tie, kurie atrodė labai drąsūs, nusiteikę, motyvuoti ir pasiruošę, dažniausiai palūždavo pirmi.

Lietuvos šaulių sąjungoje (LŠS) dėmesys psichologinei sveikatai taip pat reikalingas, todėl Psichologinės paramos ir apmokymų skyrius (1015K 6B 4S) surengė diskusiją su 23 metus kariuomenėje dirbusia, misijose Irake bei Afganistane dalyvavusia karo psichologe, atsargos majore Danute Lapėnaite.

Kaip psichologija radosi kariuomenėje, juk ilgą laiką apie šią sveikatos dalį nebuvo galvojama?

Kai pradėjau darbą, kariuomenėje jau buvo 2–3 psichologai, bet minčių apie pagalbą kariškiams dar nebuvo, visi dirbome sveikatos patikros komisijoje. Tuomet net ir komisijoje psichologai gąsdino, nes jų patvirtinimo negavimas reiškė tarnybos pabaigą arba negalėjimą įstoti, tarkime, į Karo akademiją.

Po ketverių metų buvo pradėtas formuoti naujas skyrius, kuris turi teikti psichologinę paramą. Buvo nutarta, kad nepakanka vien užsiimti diagnostika, reikia padėti kariškiams ir prevenciškai – ruošti darbui ne tik fiziškai, emociškai, bet ir psichologiškai. Tuomet buvome dviese ir mus išsiuntė į Vilnių. Tuo laikotarpiu mes, du žmonės, važinėdavome po visą Lietuvą. Tarkime, kur nors įvyksta krizė ar savižudybė, reikia pagalbos kario kolegoms, šeimos nariams, mus ten ir siunčia. Galite įsivaizduoti, kokia buvo situacija – du žmonės visai Lietuvai, visai kariuomenei.

Po kurio laiko pradėjome po truputėlį plėsti sąvoką – kas tas psichologas ir kam jis reikalingas. Daug metų reikėjo kovoti su stigma, kuri, deja, egzistuoja iki šiol – baime atsiverti psichologui, nes jis gali užkirsti kelią tarnybai. Vedėme mokymus, aiškinome, kas ir kaip.

2

Taip po truputį, iš lėto, žmonės pradėjo kreiptis, prašyti konsultacijų. Per 23 metų darbą kariuomenėje pamačiau didžiulį pokytį, kalbant apie požiūrį į psichologus ir jų naudą kariškiams.

Pastebėjau, kad jaunimas daug dažniau kreipiasi ar priima psichologinę pagalbą. Jie ateina net neturėdami konkrečių problemų, kaip sako, norėdami geriau pažinti save, tobulėti. O anksčiau j mus kreipdavosi žmonės, atsidūrę didžiulės krizės akivaizdoje, pavyzdžiui, skrybių atveju. Ilgainiui mūsų gretos pradėjo plėstis, ėmėme mokytis iš užsienio kolegų, o kariuomenė suprato, kad psichologinė pagalba kariui turi būti prieinama kaip įmanoma arčiau – neturėtų reikėti dėl konsultacijos važiuoti į kitą miestą, nes mažai kas tai darys.

Kaip suprasti, kad žmogus palūžo psichologiškai, kokie to požymiai?

Pirma, žmogus gali nebedaryti ar nebenorėti daryti to, ką darė ar mėgo anksčiau. Jis dažnai būna akivaizdžiai liūdnas. Taip pat aiškūs ženklai – disciplinos nebesilaikymas, pareigų, atsakomybių vengimas ir nevykdymas. Dar gali pasireikšti pykčio protrūkiai, prasmės nebematymas. Žinoma, kardinalus požymis – savižudiškos mintys, kalbos apie tai, kad nebenori būti šiame pasaulyje.

Gal galėtumėte papasakoti apie savo dalyvavimą misijose?

Dalyvavau trijose misijose, ir jų kontekstas – nevienodas. Paprastai sakant, kariams ten nėra lengva dėl įvairiausių priežasčių. Pirmą, išbūti šešis mėnesius kitoje, galimai pavojingoje, aplinkoje. Dažniausiai išryškėdavo namų ilgesys ir, žinoma, kritinių įvykių pasekmės. Teko keliauti

pas karius iš karto po to, kai misijoje žuvo lietuvis. Po tokių įvykių, regis, apsiverčia visas pasaulis, pasikeičia karių požiūris, jų šeimų reakcijos. Tarkime, iki tokio įvykio tiek kariai, tiek jų artimieji ganėtinai ramiai jausdavosi prieš misijas, nes dažniausiai tose vietose – saugu, išvykstama tarsi į komandiruotę užsienyje. Įvykus žūčiai visos šeimos akimirksniu reaguoja ir prašo karių grįžti namo, patys kariai nebenori likti, tačiau misija turi tęstis. Tuomet labai svarbu grąžinti motyvaciją likti ir tarnauti toliau.

Šiuo metu konsultuojate civilius, gal galėtumėte papasakoti, kuo tai skiriasi nuo karių konsultavimo?

Darbas su civiliais – sunkesnis, nes konsultuoju labai įvairius žmones, turinčius labai įvairių problemų. O karinę tarnybą atlieka iš anksto atrankas perėję kariai ir labai retai turi, tarkime, psichikos sutrikimų ar kitų, sudėtingesnių, problemų. Mūsų visuomenė yra labai įvairi, tad ir problemų bei asmenybių spektras – platesnis. Taip pat civiliai ateina nusiteikę drąsiau, prašo pagalbos, nori pažinti save, tobulėti psichologiškai ir atvirai kalba. Kariškių dauguma – vyrai, tad jie dažniausiai kreipiasi pagalbos tik tada, kai jau ištikusi rimta gyvenimiška krizė, reikia ją spręsti čia ir dabar.

Per pastaruosius dvejus metus kariuomenėje įvyko keturios savižudybės, kodėl niekas nepastebėjo, kad žmonių savijauta tokia prasta?

Žmonės gali nuslėpti savo būseną, nors tam tikri ženklai dažniausiai pastebimi. Psichologų kariuomenėje nėra tiek, kad kiekvienas būrys turėtų po vieną. Jeigu karys eina pas psichologą, jo būseną lengviau įvertinti ir atkreipti dėmesį į tai, kad kažkas negerai. »

TAUTINIO IDENTITETO PAIEŠKOS IR GLOBALIZACIJOS POVEIKIS XXI AMŽIUJE

Tekstas: GERTRŪDA ŠITKAUSKAITĖ

„Historia est magistra vitae“ – iš tiesų, istorija yra ne tik mūsų mokytoja, bet ir mūsų praeities veidrodis, leidžiantis suprasti, kas mes esame ir iš kur atėjome. Lietuvos istorijos ir jos piliečių stiprybės neįmanoma nuginčyti, tačiau, kai Lietuva žengia į savo nepriklausomybės atkūrimo trisdešimt ketvirtus metus, mūsų valstybė susiduria su iššūkiais, keliančiais grėsmę jos stabilumui: tautinio identiteto paieškos, pilietiškumo stoka, visuomenės nepasitenkinimas karo prievolės įstatymo priėmimu.

Šie iššūkiai XXI amžiuje verčia susimąstyti apie tautų vienijimosi ir globalizacijos erą, etninio ir pilietinio patriotizmo išsaugojimą bei kūrimą. Man, tikiu, kad pagrįstai, nerimą kelia keletas klausimų: ar išsaugosime tautines vertybes ir tradicijas? Ar pavyks išlaikyti tautinę tapatybę Europos ir pasaulio tautų bendrijoje? Kita vertus, ar visa tai dar turi prasmę globalizacijos amžiuje?

1. Atsargos pulkininkas Gintaras Bagdonas.

2. M. Daukšos *Postilla catholica* (1599) viršelis. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

3. Tarpukario žurnalo „Jaunoji karta“ iliustracija.

1

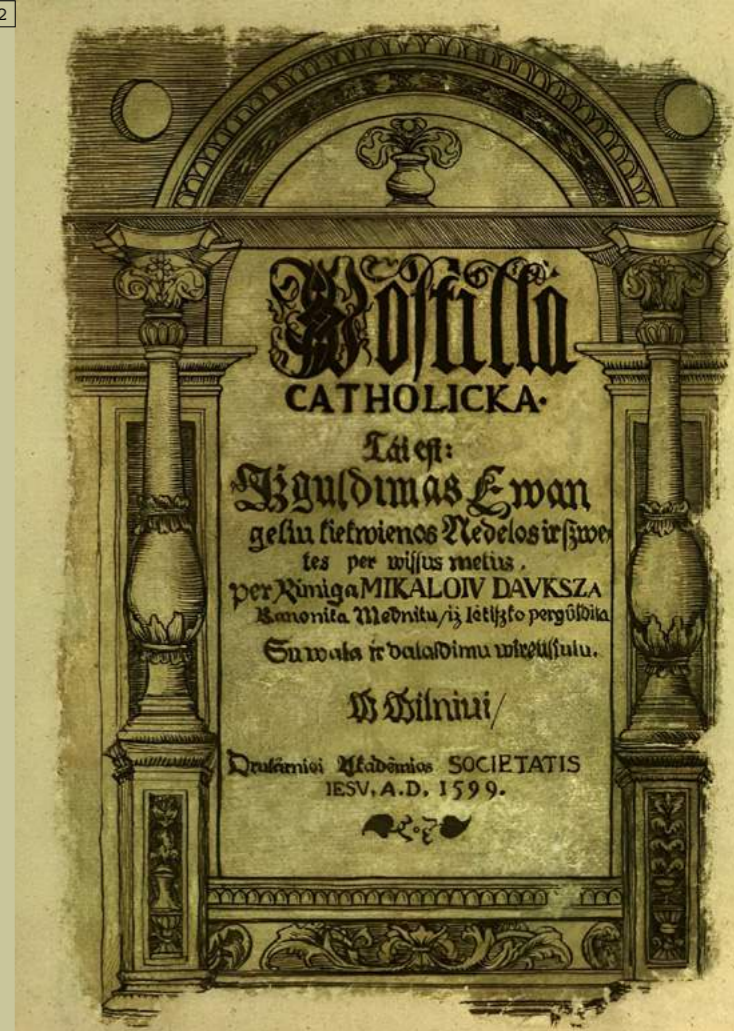
10

Tapus Vakarų pasaulio dalimi, Lietuvos raidą ir perspektyvą vis labiau lemia dvejopų globalių ir lokalių veiksmų sąveika. Globalizacija atsveria kultūrinės, ekonominės, socialinės ir nacionalinės valstybės egzistavimo sąlygas, sukeldama nenusipėjamus procesus ir naujas rizikos formas. Filosofas ir eseistas Leonidas Donskis yra rašęs: „Globalizacijos paveiktame nūdienos pasaulyje, kuriame beveik nebeliko lokaliųjų civilizacijų ir tradicinės socialinės sanklodos, tapatybė nustojo buvusi priskyrimo ir paveldėjimo dalyku. Tapatybę tokiame pasaulyje mes sąmoningai pasirenkame.“ Dabartinės informacijos prieinamumas ir technologijų pažanga gali sukelti iliuziją, kad esame protingesni nei praeities žmonės, toks žmogaus polinkis į pažangos idėją, sako, kad bėgant laikui mes tampame išmanesni ir geriau suprantame pasaulį.

Tačiau ar tikrai? Galbūt tai nėra faktas, o tik ilgalaikė perspektyva, tačiau, kad ir kaip būtų, bene svarbiausia priežastis slypi mūsų tapatybės sampratoje. Dažnai lietuviai mano, kad tapatybė yra tai, kas savaime suprantama, bet, mano požiūriu, tai nėra visiškai teisinga. Manau, kad globalizacija ir modernizacija yra tos pokyčių bangos, dėl kurių kinta tapatybės suvokimas. Nors jaunimo požiūris į tautinį tapatumą Lietuvoje nėra visapusiškai iširtas, supratimas, kad ankstesnės kartos stipriau etniškai susietų lietuvių vertybinės orientacijos su didinga Lietuvos istorija, gimtąja kalba, pagarba paveldėtai etnokultūrai ir tėvų tradicijoms, tampa aiškus, palyginti su nūdienų kontekstu, kuris nebėra prioritetas ar stiprus rėmas lietuviškajai etninei tapatybei palaikyti.

Šie pokyčiai, kurie leido atsiriboti nuo tautinės kultūros elementų, suteikė jaunimui įspūdį, kad jie yra visateisiai vakarietiško pasaulio žmonės su visomis privilegijomis ir sąlygomis, ir žvelgiant į šį vidinį etnosio atsparumą labiau eroduoja tai, ką šiandien žinome kaip globalizaciją, o kultūrinė homogenizacija tapo įprastu reiškiniu. Tačiau kur vis dėlto slypi mūsų tautos dorovinis identitetas? Pasak filosofo, Lietuvos filosofinės ir etinės minties bei lietuvių dorovinės tapatybės tyrėjo Jono Balčiaus, „problema, kuri dar ir šiandien sunkiai suvokiama kaip savarankiška filosofinės ir, be abejo, praktinės etikos problema, nes lygiai taip pat nelengvai suvokiamas bei įsivaizduojamas tautinis ir dorovinis identitetas kaip dvi savarankiškos to paties tyrinėjimų objekto sritys. Taip yra todėl, kad istoriškai tauta ir tautiškumas nuo seno apibrėžiamas ir įvardijamas kaip objektyviai egzistuojantis istorinis, socialinis ir kultūrinis fenomenas, kurio skiriamieji bruožai taip pat yra visiems daugmaž aiškūs ir suprantami: »

2

3

4

tauta – tai tam tikras etnosas, turintis savo kalbą, teritoriją ir valstybę [nors pastaroji nėra būdinga kiekvienam realiai egzistuojančiam etnosui]“. J. Balčiaus žodžiai suteikia įžvalgą į tautinio ir dorovinio identiteto sudėtingumą ir svarbą, jo teiginys parodo, kad tautinis ir dorovinis identitetas dažnai suvokiami kaip nepakankamai aiškios ir savarankiškos tyrinėjimo sritys. Tai paaiškinama tuo, kad istoriškai tauta ir tautiškas buvo apibrėžiami kaip objektyviai egzistuojantis fenomenas, turintis aiškius bruožus, tokius kaip kalba, teritorija ir valstybė. Tačiau šie kriterijai, nors ir svarbūs, negali visapusiškai apibrėžti tautos tapatumo. Todėl svarbu pabrėžti, kad tautinis ir dorovinis identitetas yra sudėtingi ir giliai įsišakniję klausimai, kuriems reikia nuodugnaus analitinio ir filosofinio tyrimo, siekiant suprasti jų prasmę ir reikšmę mūsų gyvenime bei visuomenėje. Tačiau manau, kad dorovinis tautos identitetas yra neišvengiamai susijęs su tautos vertybių sistema, apimančia gyvenamąją teritoriją, kalbą, religiją ir kultūrą. Kitoje pusėje, kai tauta praranda savo dorovinį identitetą, susiduria su panašiomis problemomis, kaip ir asmenybė, praradusi dorovinį orientyrą. Tai rodo, kad tauta yra kolektyvinė individualybė, kurios tikrasis dorovinis turinys susiformuoja iš jos sudarančių dorovingų individų ir asmenybių. Tautinis identitetas ir dorovė yra glaudžiai susiję ir vienas kitą papildo, o praradus vieną galima prarasti ir kitą. Svarbu tai pabrėžti, siekiant suprasti tautos tapatumo gilumą ir svarbą visuomenės gyvenime. Nagrinėjant dorovinį tautinio

identiteto klausimą, kyla daug minčių, pirmiausia kalbėdama apie etniškai susietų lietuvių vertybines orientacijas, viena iš pirmųjų akcentų paminėjau gimtąją kalbą. Pirmasis Didžiosios Lietuvos rašytojas žymus kunigas, humanistas Mikalojus Daukša kalbą įvardija kaip valstybės pamatą: „Gimtoji kalba yra bendrosios meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink kalbą – sunaikinsi santaiką, vienybę ir dorybę. Sunaikink kalbą – sunaikinsi dangaus saulę, sujauksi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę.“ Nuo 1599 metų jo darbas „Postilės“ pradėjo akcentuoti, kad gimtoji kalba turi užimti pirminę vietą etnoso dorovinių vertybių ir orientacijų hierarchijoje. Tačiau tik XX amžiaus pradžioje, su pirmuoju tautiniu atgimimu, ši mintis įgavo galutinį pripažinimą ir tapo įsišaknijusi visuomenėje, kai 1918 metais nepriklausoma Lietuvos Respublika oficialiai pripažino lietuvių kalbą, įtvirtindama ją kaip valstybinę kalbą. Mes, jaunimas, dažnai nesuvokiame tos grėsmės, kurią jautė mūsų tėvai ar seneliai, – baimės prarasti savo kalbą. Negalime patirti tų pačių baimių ir nerimo dėl laisvos minties išraiškos be jokios gėdos ar paniekos. Dėl šios priežasties daugelis iš mūsų nepakankamai vertina savo gimtąją kalbą ir jos išsaugojimą. Tačiau būtent šiais laikais ypač svarbu rūpintis ir puoselėti savo gimtąją kalbą, kai jaunimas dažnai vartoja anglicizmus ir nuolat į savo kalbą įterpia anglų ar rusų kalbos žodžius. Turime suprasti, kad gimtoji kalba yra mūsų tapatumo dalis. Ji sieja mus su mūsų tauta, leidžia mums jaustis priklausantiems ir suvokti savo vietą pasaulyje ir tai yra

vienas iš būdų, per kurį perduodama ne tik informacija, bet ir tradicijos, dainų, pasakų ir kitų kultūrinių elementų dariniai. Barbarizmų ir užsienio žodžių įterpimas į gimtąją kalbą nėra „kieta“, ir kartais to patys nesuprasdami nuvertiname savo itin turtingos gimtosios kalbos išskirtines ypatybes.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, prasidėjo naujos asmens tapatumo paieškos. Tuo metu, kai tautinis atgimimas buvo svarbus, daugiau dėmesio buvo skiriama ekonominiam ir socialiniam atsigavimui, kuris vyko sunkiai. Tautinio sąmoningumo ir savigarbos stiprinimui teko antrinis prioritetas. Globalizacijos procesas stipriai paveikė tuos, kurie siekė pakelti savo gyvenimo standartą ir dėl nepakankamų pragyvenimo sąlygų daugelis buvo priversti ieškoti gyvenimo užsienyje. Bėgant metams pasaulis žengė į technologijų pasaulį, o naujos technologijos ir šiuolaikinės pasaulio pažangos banga iškėlė iššūkį senoms struktūroms ir identitetams. Tradiciškai identitetas siejamas su tautinėmis ar kultūrinėmis tradicijomis, tačiau būtent technologijų plėtra ir pradėjo formuoti naujas asmeninio identiteto sampratas. Tokioje aplinkoje išskyla klausimas dėl vertybių ir principų svarbos, ypač kai kultūrinės tradicijos ir ideologiniai principai patiria nuvertinimą. Postmodernistinės kultūros šalininkai paneigia bet kokio identiteto stabilią esmę ir laiką, o tai sukelia konfliktą tarp senųjų ir naujųjų vertybių bei principų, o kartu ir tarp skirtingų identiteto sampratų. Itin aktualus klausimas Lietuvoje

4. „Lituanica“ virš Niujorko.

5. Filosofas Leonidas Donskis (1962–2016).

pastaruoju metu – visuotinis šaukimas, karo prievolės įstatymo projektas. Pagal naujausią atliktą apklausą net 70 procentų Lietuvos gyventojų nepritarė visuotiniam moterų ir vyrų kariniam šaukimui.

Atsargos pulkininkas Gintaras Bagdonas pabrėžia – jei 70 proc. gyventojų nepritaria visuotiniam moterų ir vyrų šaukimui, neatlikome visų namų darbų, diskutuodami apie šalies gynybą. „Gynyba pirmiausia prasideda nuo mūsų pačių. Žinoma, už mus kovotų NATO šalys, gintų mus, bet pirmiausia ir svarbiausia, kad mes patys turime būti pasiruošę ginti savo kaimą, savo šalį, savo miestą, save. Apie tai turime diskutuoti. Esame tokioje situacijoje, kad turime būti kaip Izraelis kvadratu.“ Kur nepadarėme namų darbų? Ar tai irgi susiję su globalizmu ir mūsų tautinio identiteto paieškomis XXI amžiuje? Reliatyvizmas, prasiskverbdamas į moralinių vertinimų sritį, silpnina ir sutraukia ryšius, kurie paprastai jungia individus į visuomenę. Nepaisant to, kad globalizacija gali turėti įtakos šalies gynybos politikai ir saugumui, klausimas dėl visuotinio moterų ir vyrų karinio šaukimo daugiau yra susijęs su nacionalinėmis vertybėmis ir visuomenės požiūriu į šalies gynybą. Šioje situacijoje, kurioje dauguma gyventojų nepritaria šiam šaukimui, atsiranda klausimų dėl šalies saugumo prioriteto ir piliečių įsipareigojimo ginti savo tėvynę. Diskusijos apie šalies gynybą yra būtinos, o tai rodo, kad kažkur nepavyko tinkamai išnagrinti ir aptarti šios svarbios sritys. Galbūt tai yra susiję su nacionalinio identiteto ir pilietiškumo suvokimu

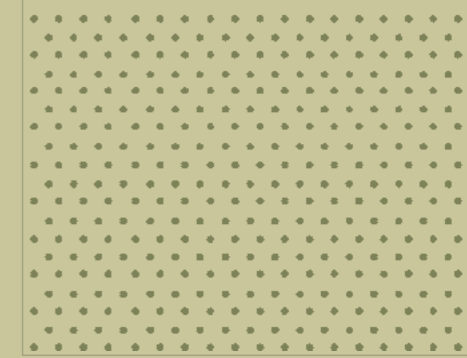
5

XXI amžiuje, kai daugelis žmonių yra labiau linkę manyti apie asmeninę laisvę ir nepriklausomybę, o ne apie kolektyvinę šalies gynybą. Globalizacijos procesai lemia individualizavimo didėjimą, kai žmonės linkę dėti didesnę pabrėžimą savo asmeninių teisių ir poreikių, o ne bendros visuomenės saugumo ir kolektyvinės atsakomybės sąvokų. Viltinai tikiuosi, kad Lietuva pasieks bendrą sutarimą dėl šalies gynybos ir įgyvendins karinės tarnybos bei jos alternatyvių būdų strategijas ir tikslus. Šiuo metu, kai jau dvejus metus Ukraina kovoja už mūsų visų laisvę, mes turime veikti ryžtingai, čia ir dabar. Vykstantis karas rodo, kad turime turėti tinkamą personalo skaičių ir būti pasirėngę veikti bet kuriuo metu dieną X. Dabartinė geopolitinė situacija nustato aiškias sąlygas, kurių nebegali ignoruoti joks asmuo, negali likti prie žodžio AŠ, o turi likti prie MES ir valstybės. Mes privalome ginti Lietuvą ir jai tarnauti, tarnauti už praliętą mūsų brolių ir seserų kraują, dėl kurio dabar esame laisva ir nepriklausoma valstybė. Tai mūsų istorinė ir konstitucinė pareiga, kurią privalome įvykdyti su pasiaukojimu ir ryžtu, nes nuo to priklauso mūsų šalies ateitis ir saugumas.

Analizuoti, kaip globalizacija ir modernizacija keičia mūsų suvokimą apie tapatybę ir jos formavimo procesus, nėra lengva ir jokiū būdu nekvestionuoju jaunimo dėl jų pilietiškumo sampratos, nes turime daug gerų pavyzdžių ir pilietiškų žmonių, tačiau svarbu suprasti, kad tapatybė nebėra tik paveldima, bet tampa sąmoningu pasirinkimu,

kurį veikia tiek istoriniai, kultūriniai, tiek socialiniai ir politiniai veiksniai. Taip pat svarbu pabrėžti, kad mūsų tapatybė yra dinamiška ir kintanti, o jos išsaugojimas ir puoselėjimas priklauso nuo mūsų bendrų pastangų ir įsipareigojimų, įgyjamų būtent per kolektyvinius veiksmus ir sąmoningą dalyvavimą visuomenės gyvenime, taip stiprinant savo tautinį identitetą ir užtikrinant tautos saugumą.

Taigi, siekiant išlaikyti ir puoselėti Lietuvos tapatybę bei užtikrinti jos saugumą globalizacijos amžiuje, svarbu sąmoningai veikti, skatinti dialogą, siekti bendrų tikslų ir rūpintis tautos vertybėmis bei tradicijomis. Tik taip galėsime klestėti kaip tauta ir atstovauti savo šaliai pasaulyje. Tapatybė yra tai, kas mus apibrėžia kaip tautą, ir tai, kas mus skiria nuo kitų. Tai yra mūsų stiprybė ir mūsų viltis. Tad, nepaisydami iššūkių, su kuriais susiduriame, turime būti pasiryžę kovoti už savo tapatybę ir užtikrinti savo tautos išlikimą globaliame pasaulyje. x

NIMFA, KURI MATO PER SIENAS, ARBA MĄSTYKITE, KĄ TEMPIATĖS Į LOVĄ

Tekstas: VALDAS KILPYS

Sovietinė istorinė mitologija pasakoja, kad šio tipo fotoaparatai radosi tuomet, kai pagrindinis kremliaus šulas – Nikita Chruščiovas – sudaužė savo senąjį „FS-3“ ir užsimanė kažko naujo. Tuomečių lyderiaujančių gamyklų (KMZ, „Zenit“, „Zorki“) vadovai netruko įsiteikti tuomečiam autoritari pradėdami naują „Fotosnaiper“ fotoaparatus seriją. Tačiau tiesa kita: tai buvo dar vienas Vakaruose gamintos produkcijos klonas.

1. Slapta nuotrauka.
2. „Veidrodinis“ fotoaparatas C166 (NIMFA-3).
3. Darbinė schema – „pinholinė“ kamera (1) ir išorinė kamera (2). Ilustracija iš knygos „The Secret History of KGB Spy Cameras: 1945-1995“.

FOTOGRAFUOTI PER SIENAS

Šaltojo karo metais vis labiau didėjo slapto fotografavimo reikmė. Būtent todėl įvairios pasaulio slaptosios tarnybos plėtė ir specifinių fotoaparatus skaičių. Radosi miniatiūriniai, žiede, lūpdažyje ar žiebtuvėlyje įmontuoti fotoaparatai, „fotosnaiperiai“, tačiau reikėjo dar vieno ypatingo vaizdus fiksuojančio įrenginio.

Jis buvo reikalingas fotografuoti uždaroje patalpoje. Per sienas. Kas susipažinęs su slaptųjų tarnybų darbo metodais, puikiai žino, kad įtakingus asmenis kompromituojantys kadrai yra aukso vertės. Naudodamasis šantažu, bauginimu ar kitais būdais asmuo galėjo būti užverbuotas.

Tačiau analoginės fotografijos laikotarpiu buvo būtina sukurti tokį fotoaparatus, kuris fotografuotų per itin mažą skylutę ir galėtų būti valdomas iš labai arti, gretimame kambaryje budinčio operatyvininko. Tam netiko paprasti objektyvai (dideli ir blizgūs), kurių stiklą pastebėtų bet kuris „klientas“.

Dar viena problema – sienos. Dabar be vargo galima paslėpti mažą skaitmeninę kamerą ir nebūtina tūnoti gretimame kambaryje, o anuo metu nebuvo kito kelio, kaip tik jas pragręžti. Sovietų slaptosios tarnybos sukūrė specialų fotoaparatus, kuris fotografuodavo per ilgą „vamzdį“, kurį buvo galima prakišti per sienoje pragręžtą santykinai nedidelę skylę.

Vaizdai išgauti buvo panaudota tuomet primiršta „pinhole“ fotografavimo technika.

KAS YRA „PINHOLE“?

Iš anglų kalbos verčiant „pinhole“ – adata pradruta skylutė. Fotografiniame kontekste „pinhole“ naudojama vietoje objektyvo, o adata pradruta skylutė atlieka diafragmos vaidmenį. Dažniausiai „pinhole“ naudojamas su „Camera obscura“. Išvertus iš lotynų kalbos, tai reiškia „tamsus kambarys“ – šviesai nepralaidi dėžutė arba erdvė, kurioje formuojamas atvirkštinis vaizdas, patekęs pro skylutę. Vaizdas gali būti fiksuojamas ant šviesai jautrios medžiagos: fotopopieriaus arba fotojuostelės.

Apie šią fotografavimo techniką rašė Leonardo da Vinci, domėjosi Renesanso menininkai, tačiau didesnio populiarumo ši fotografavimo technologija anuomet neįgijo. Dabartiniu laikotarpiu „pinhole“ fotografija atgijo kaip meninė raiška. Kalbant apie šnipų fotoaparatus, pagrindinė priežastis, dėl ko buvo panaudota būtent ši technologija, yra itin mažas objektyvo / skylutės skersmuo, kurį lengviau galima paslėpti tarp įvairių daiktų.

Iš esmės tai tik nedidelis taškelis, kurio nesimatyti ant įvairiaspalvių tapetų ar panašių nelygių paviršių. Dar vienas šio fotografavimo privalumas – platus vaizdo kampas. Nedidelės skylutės vaizdas apimdavo visą kambarį, tad, kad ir kur būdavo šnipinėjamas asmuo, jis buvo matomas.

ŠNIPINĖJANTI NIMFA

Kiek pasigilinus į sovietinių šnipinėti skirtų fotoaparatus pavadinimus darosi aišku, kad jų kūrėjai nestokojo fantazijos. Aptariamo fotoaparato pavadinimas siejamas su nimfa. Graikai ir romėnai nimfas vaizduodavo kaip labai gražias, jaunas mergaites. Paprastai jos laikytos nekaltomis mergelėmis. Nors sueidavo su dievais ir žmonėmis, dažniausiai neįsimylėdavo, lengvai skirdavosi, greitai rasdavo kitą traukos objektą. Nimfų garbei pavadintas moters hiperseksualumas – nimfomanija. Kitaip tariant, pats fotoaparato pavadinimas diktavo ir jo paskirtį: fotografuoti „nimfas“, kurios privalėjo atsiduoti kompromituojamam asmeniui.

Krasnogorske įsikūrusioje gamykloje (KMZ) pagamintas „veidrodinis“ fotoaparatus C166 (NIMFA-3) ir yra skirtas vadinamųjų nimfų nuotykiams fiksuoti. Jis turi modifikuotą 35 mm tolimatį su veidrodine prizme. Taip pat sovietinėms slaptosioms tarnyboms tiekiamame rinkinyje būdavo įvairių pailginimo vamzdelių, kuriais galima keisti objektyvo ilgį priklausomai nuo sienos storio.

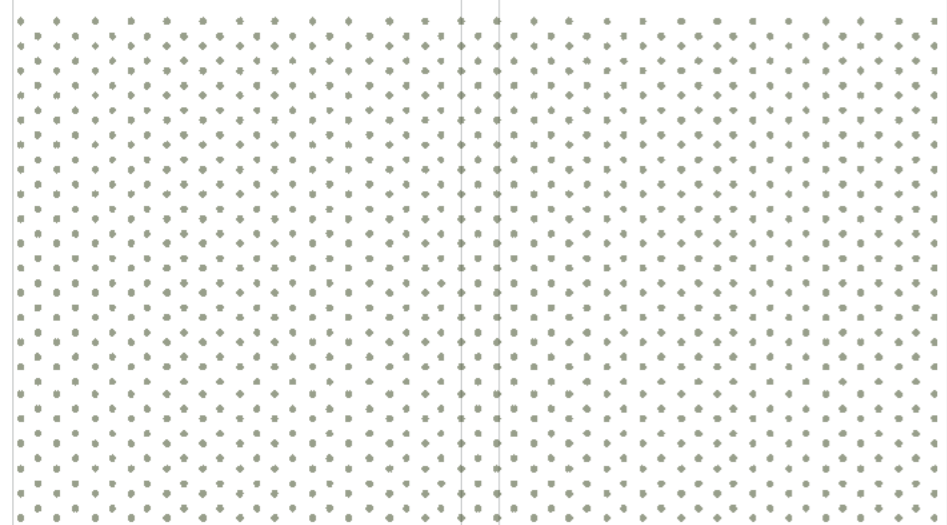
LIKO ISTORIJOJE

Viena iš sėkmingesnių kompromitavimo operacijų, kurioje buvo panaudotas aptariamas fotoaparatus, siejama su Rusijos generalinio prokuroro Jurijaus Skuratovo atstatydinimu. Jis tyrė tuomet jau buvusį prezidentą Borisą Jelciną dėl įtarimų kyšininkavimu. Tyrė, tyrė ir... viena iš rusijos televizijų parodė filmuotą medžiagą, kurioje J. Skuratovas užfiksuotas lovoje su dviem prostitutėmis.

Nors tenykščiai įstatymai nenumato bausmės už tokius dalykėlius, buvo nustatyta, kad už intymias paslaugas prokuroras nemokėjo. Dėl pikantiško kyšio pareigas teko perduoti kitam.

Dabar tokio pobūdžio fotoaparatai yra santykinai reti. Užsienio aukcionuose jų kaina svyruoja apie 5 000 eurų. Kaip ir visa to meto šnipų aparatūra, jų žymėjimas yra gana painus ir modelių galima rasti visokių. Paminėsime kelis: „Kedr“, „Napraivlenie“, „Neznakomka“, „Nyrok“. x

RUGPJŪTIS

1

Rugpjūčio 1 d.

1914 metais prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas

Rugpjūčio 8 d.

1919 metais Kauno šaulių skyriaus įsteigimo diena

Rugpjūčio 10 d.

1874 metais gimė Antanas Smetona – pirmasis Lietuvos Respublikos prezidentas

Rugpjūčio 13 d.

1949 metais Grinkiškio valsčiuje (netoli Radviliškio), Užpelkių miške, įvyko Lietuvos partizanų ir okupacinės kariuomenės kautynės, kurių metu žuvo du 1949 metų vasario 16-osios Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Prezidiumo Deklaracijos signatarai Petras Bartkus-Žadgaila ir Bronius Liesis-Naktis, partizanai Vytautas Šniuolis-Vitvytis, Girėnas ir Aitvaras

Rugpjūčio 15 d.

Žolinė, Švč. Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena

Rugpjūčio 15 d.

1954 metais Čikagoje buvo įsteigtas LŠS Tremtyje Čikagos šaulių klubas, kurio pirmuoju pirmininku išrinktas buvęs LŠS viršininkas plk. Mykolas Kalmantas. 1974 metų sausio 1 dieną klubas pavadintas Čikagos Vytauto Didžiojo šaulių rinktine

Rugpjūčio 20 d.

1919 metais LŠS susirinkimo metu buvo išrinkta LŠS Laikinoji valdyba (vėliau – LŠS Centro valdyba), į kurią buvo išrinkti:

Vladas Putvinskis (pirmininkas), Matas Šalčius, adv. Vladas Stašinskas, Mikas Mikelkevičius ir prof. Tadas Ivanauskas

Rugpjūčio 23–25 d.

1924 metais įvyko pirmoji visos Lietuvos dainų šventė Kaune, Parodų aikštėje

Rugpjūčio 23 d.

Baltijos kelio diena [Juodojo kaspino diena]. 1989 metais įvyko „Baltijos kelias“, gyva žmonių grandine sujungęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostines

Rugpjūčio 23 d.

1939 metais Maskvoje pasirašytas Molotovo–Ribentropo paktas, nulėmęs Baltijos valstybių likimą ir okupaciją

Rugpjūčio 25 d.

1898 metais Šilo Pavėžupio dvare gimė žymus Šaulių sąjungos ir visuomenės veikėjas, ilgametis LŠS tarybos narys, žemės ūkio ministras, agronomas Stasys Putvinskis-Pūtvis. 1942 metų balandžio 2 dieną žuvo Gorkio kalėjime

Rugpjūčio 28–29 d.

1919 metais šauliai aktyviai dalyvavo nuslopinant lenkų karinės organizacijos POW [Polska organizacja wojskowa] ruošiamą sukilimą

Rugpjūčio 29 d.

1934 metais Rygoje pasirašyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų santarvės ir bendradarbiavimo sutartis

Rugpjūčio 29 d.

1989 metais Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės kapelionu paskyrė Prisikėlimo bažnyčios kleboną Vincentą Jalinską

Rugpjūčio 30 d.

1919 metais po sėkmingos Zarasų operacijos Lietuvos kariuomenė galutinai išvijo bolševikų Raudonąją armiją iš Lietuvos teritorijos

Rugpjūčio 31 d.

1993 metais iš Lietuvos išvyko paskutiniai svetimais – Rusijos kariuomenės kariai.

1. Stasys Putvinskis.

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI!

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

PRASMINGA IR GERBIAMA
PROFESIJA

2 BAKALAURO STUDIJŲ
PROGRAMOS

STIPENDIJA IR KARIŲ
SOCIALINĖS GARANTIJOS

ŠIUOLAIKINĖS GYVENIMO
SĄLYGOS

100 % VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJS

VADO PAREIGOS

KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖS
VIENETUOSE, NATO
ŠTABUOSE

WWW.LKA.LT

+370 682 31 072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

@karoakademija

@lietuvos_karo_akademija

lietuvos karo akademija

PRENUMERUOK IR SKAITYK 2024

Prenumerata metams – 20 eurų
Prenumerata pusmečiui – 10 eurų

www.prenumerata.lt